

310738 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10 } చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మార్చి నెల 14-వ తేది శుక్ర వారము } No. 190
సంపుటము ౧౦ } రుథిరోద్ధారి నామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస శుద్ధ అష్టమి ౮. } సంచిక ౧౯౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వందభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

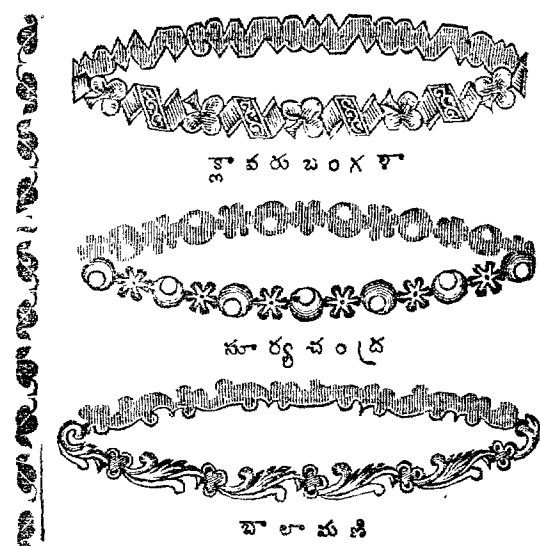

ఈమందును తద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింట నుండదగినది

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెటివీది మదరాసు.

చిత్రవిచిత్రపు గాజులకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుతకాలమునకు తగిన బంగారుగాజులు పలుకము
లలో అనేక కొలతలలో అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.
2½ సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును.
చేదారము సహా మజారి జత 1-కి మజారి రూ. 10.0-0.
ఒకసారి మావద్ద చేరముచేసిన అంతయు మీకే తెలియును.
సవరము బంగారుకు పీమవెండికి పూచీ యివ్వబడును.
డెమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,
నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారులోడ్డు - మద్రాసు.

1925 వెల్లింగుటన్ సీసీమా

ఈ సీసీమా నుండి 1925 తేది శుక్రవారము ౧౪
నా. 8-15 X ౧౧ (ఒకరోజు రెండుప్రదర్శనములు. రా. ౧ 9-80
శని, ఆదివారములందు 8-15 X ౧౧లకు కూడ యూనివర్సల్
గ్రాడరింగు కీరీతులు. ఇవేమజారం 10-8-24 తేది శుక్ర
8-15 X ౧౧ కీరీతులు. మంగళవారము 11-8-24 తేది
8-15 X ౧౧ కీరీతులు. విలియంసన్ గ్రామర్స్ నువ్వుపార్టీ.
ది సోషియల్ బుక్స్ సీసీమా
బాక్ మల్ హాల్ యొక్క ధైర్యసాహస ఆత్మదృఢత
8-9 శత్రువులను ముట్టడించి చెదవలెను.
ఈ సీసీమా పరిధి, రెండవవారము, రా. ౧౧-౮౦
ఇంటర్ నాష నల్ న్యూస్, హాస్యముచూపబడును

నవలలు	సరస్వతీ గ్రంథమండలి	నవలలు
రాజమహేంద్రవరము		
ప్రకాశకుడు: అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి	సంపాదకుడు: తల్లావజ్ఞుల శివశంకరాశ్రమి	
ఇందు విశేషముగా మనోహర కథాకల్పితంబులును, భావపూరితంబులును నవనగభరితంబులు నగు చారిత్రిక— సాంఘిక—సాంసారిక—అపరాధపరిశోధక—నవలలు, ముచ్చటైన బొమ్మలతో ముద్దలూలుకు క్యాలిగ్రాఫ్ లైండుతో డెస్కాపైజాన రమాకమి 200 పుటలతో రెండుమాసముల కొక్కటిగ మెలవదలచుండును. తెలుగు ప్రతిగ్రంథమును సోపానముగా రు ౧-౦-౦ మెలకు, బందాదారులకు బంపుచుండుము. చందాదారుగ జేరువారు ప్రవేశమును ముందుగ నాలుగణాలు చెల్లించవలెను. ఆంగ్లభాషానవలారచయితలలో సగ్గణ్యుడగు ముస్సెన్సెయిన్ వాల్స్ కవివర్యునిచే రచియింపబడినదియు నాంగ్ల పత్రికా సహాయసంపాదకు లగు శ్రీ వెదురుమూడి శేషగిరిరావుగారిచే వ్యవయాకర్షముగా వ్యవచుధుడైన శాంధ్రీక రింపబడినదియు, నీమండలినుండి పదునైదవగ్రంథముగ మెలవరింపబడునదియు నగు 'ఫాస్టు' అను నత్యధుత్త సంగతు నలచే నలరారు 3౧౦ పుటలుగల మొదటిభాగము—క్యాలిగ్రాఫ్ బయిండు నవలరాసము సిద్ధమగుచున్నది. పోస్టుఖర్చులు గాక చందాదారులకు రు ౧-౦-౦ ఇతరులకు రు ౧-౮-౦ అప్రిభాగిని అను సాంఘికనవల అనుబంధగ్రంథముగ మెల కుచున్నది. పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు ౦-౮-౦ ఇతరులకు రు ౦-౧-౦.		

విలువయైన సామానులు యినాం

ఒక రూపాయకు 2 గ్రాముల బ్లూబాక్ సిరాబిళ్ల
తంపబడును. (ఒకబిళ్లకు 2 బుడ్డుపిరాయులు) ఒకవిసోదమైన
ఫౌంటెన్ కలము ఒక ద్రాపరు, ఒక క్లిప్టరు, ఒక డెజనుపానీలు,
ఒకరబ్బరు. మొదలగునవికూడ ఇతరముగా పంపబడును. స్టాఫ్
కొద్దిగానున్నది కనుకను ఆర్డర్ పంపుడు.

THE INDIAN STORE,
14, Nilmore Mitter Street, CALCUTTA.

అందురును వాడెట్ గె న

మామదనమంజరి టూనిక్ మాత్రము

బీటిబాడుటచే ఆయుర్ము. అందము, ఆరోగ్యము
కలగునది వృద్ధిగొనును, అన్ని వయసుల వ్యాధులలో ఎల్లప్పుడూ
వైద్య మందితులచే నిర్మూలన గలిగినది. ఇందులో పోషకములు
వైద్యకౌశ్యముతో జూరబడినవి. విలువగలది.

27 చైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

Messrs. Raghava & Co, Guntur.

ఓరియన్టల్ మానిస్క్రిప్టు
లైబ్రరీ

[కె. మార్కం డేయర్స్ గారు.]

(2)

ఆత్మవశ్యకములయిన ఈ కింది సంస్కరణములను లయి
బ్రరీ యధికారులు గమనింపు ప్రార్థించుచున్నాడను:-

1. ఇప్పటివఱకు లైబ్రరీయందు లభించు వ్రాతగ్రంథము
లన్నిటియొక్క నూచిపత్రమును వ్రాయించి అవకాశమున్న
ముద్రించుచో లేక వ్రాతప్రతియో ప్రేక్షకుల కందుటకు లో
నుచువలయును. డి. కేటలాగులు వ్రాయనిట కేటలాగులు ఉన్న
విగదా యని సమాధానము చెప్పవచ్చుచోమో అవి అకారాధిగ
నుండనందున దానివలన ప్రేక్షకులకు కలుగు లాభ మంతగా
కానివింపదు. ఈ గ్రంథము లయిబ్రరీయందున్నదా లేదాయని
చూచువారలకు డిస్క్రిప్టు కేటలాగు నుండి తెలియము నె
ఱుంగుటకు యెంతయో శ్రమపడవలయును.

2. ప్రభుత్వమువారి పరిశీలనము క్రిందగాని ప్రజల పరిశీల
నముక్రిందగాని ముద్రితగ్రంథములయొక్క భాండాగారమేలేదు
కావున ముద్రితగ్రంథములనుకూడ క్రమముగల యీ లయిబ్రరీ
యందు చేర్చి యుంచవలయును. ఇదివఱకు కొన్నిగ్రంథములు
గలవు. దానివలన కొంత యుపయోగముగలదు.

3. లయిబ్రరీయందు ముద్రితగ్రంథములు ఏయవియత్యా
వశ్యకమునో అయ్యది ఎచట లభించునో ఆ విషయమును అర్హ
తగల ప్రేక్షకులు వ్రాసియుంచుటకు ఒక పుస్తకమును ఏర్పఱిచి
సాధ్యసాధ్యముల గమనించి వారి సలహాలను గైకొనుచుండవ
లయును. ఇదివఱకే అట్టి యేర్పాటున్నదందుచోమో! అసంగతి పలు
పురకు తెలియదు. ఇట్టి విషయమును ప్రేక్షకులు నూచించుటకు
తగిన ఏర్పాటు చేయవలయును.

4. గ్రంథపరిశోధకుల కష్టము లెట్టివియో విద్యాధికులకు
తెలియనిదికాదు. ఏవయ్యింజికో ఒకరు తప్ప ఇట్టి విద్యాధికుని
గల శోధకులు సాధారణముగ శ్రీమంతులండురు. అన్ని విష
యములు లయిబ్రరీయందు గూర్చుండి పరిశీలించుటకు అవకాశ
ముండదు. కావున యూనివర్సిటీ లయిబ్రరీవారు అర్హులగువారికి
యూనివర్సిటీయవము లేర్పఱిచి గ్రంథముల యిండ్లకు తీసికొని
త పోతుట అవకాశము నెటుల యిచ్చుచున్నారో అట్లే యీ
లయిబ్రరీ యూనివర్సిటీయవము చేయటం యత్యావశ్యకము. వలయునెడల
లైబ్రరీ లయిబ్రరీ గలదుగదా. తన్ని యమానుసార మచటి

మహాద్భావము తీసికొనిపోరాదా. ఉన్నటూరింగు, కాపి
గతమునకు కారణం. కావుననే దబ్బులేక యెత్తివేయచుండగా
యు లకు దుర్మనసి కొండజనవచ్చును. తత్సమాధాన మేమనగా
న తండ్రి లయిబ్రరీయందు, ఇంగ్లీషు గ్రంథములయందు చూ
పుచున్న యాదరణములలో నూరవపాలుకాదు సరిగదా వేయన
పొలయినను సంస్కృతదేశభాషలందు చూపుటలేదన విషయము
వివహరింపవలయును. కావున అచట ఆంగ్లేతరగ్రంథము లధిక
ముగా లేనందువలనను, ఉన్నంతవఱకుయిన నిచటనే సంస్కృ
తాది గ్రంథము లధికముగా నుండుటచేతను ఇట్టిలయిబ్రరీయందు
వైయేర్పాటున్న యెంతయోలాభముగలదు. నియమము లేర్పాటు
చేయనప్పడు యూనివర్సిటీ లయిబ్రరీవారి రిప్పడేర్పాటుచిన
నియమములకంటె కొంచెము ఉదారపూర్వకముతో నియమము
లానర్పటం యుక్తము.

5. సాధ్యమునంత త్వరలో లయిబ్రరీని వికాలమున
ప్రదేశమునకు మార్చి తీరవలయును. ఇప్పడున్న ప్రదేశము
విక్కిలి సంకుచితము పట్టపగలే సాయంకాలమువలె తోచుచు
ఒక్కొక్కప్పుడు పగలె దిపసహాయము కావలసి వచ్చుచున్నది.

6. లయిబ్రరీయందు వ్రాతప్రతులలో రామదాణ క్రిము
లచేత దప్తరులు డిజింపుచున్న గ్రంథము లేవిగలవో వాని
బాబితా ఏర్పఱిచి వానికి ప్రత్యంతరములు మాత్రమయినా
వ్రాయించి తీరవలయును. ఈవని యత్యావశ్యకము.

7. గ్రంథములను కొనుపప్పుడుగాని నియమములను ఏర్ప
టుచుపప్పుడుగాని సాధ్యమయినంతవఱకు లయిబ్రరీచేరనట్టియు,
ప్రభుత్వమువారి యధికారముక్రింద నుండనట్టియు విద్యాధికుల
సలహాలను అవశ్యము గ్రహించి తీరవలయును. అట్టి సలహాలను
గైకొనక ప్రభుత్వమువారి ఏవో కొన్ని నియమము లేర్పఱిచిన
వానివలన జనులకు సౌకర్యముంతగా ఉండదేమోయని సంతకం
చున్నాడను.

8. అక్షినునందుగల ఉద్యోగములయొక్క ఆంతరంగిక విష
యవిచారణమునందు మాత్రము లయిబ్రరీయధ్యక్షులు ఉచిత
ముయిన అధికారమునంతయు తాము వహించుచు తదితరములగు

9. పుస్తక సంపాదనము,
10. పుస్తకసంరక్షణము.
3. ప్రేక్షకులకు సౌకర్యమునర్పట మున్నగు విషయ
ములందుమాత్రము లయిబ్రరీయందుగల భాషలను తెలిసినట్టియు,
అధికారులు కానట్టియు విద్యావంతులను 10 రకు మించకుండ
కనిపి నేర్పఱిచి వారికి వైవిధ్యములను ఒప్పచెప్పవలయును.
లయిబ్రరీ యధ్యక్షులుకూడా ఆకమిటియందు ముఖ్యముగా ఉండి
తీరవలయును.

9. డి. కేటలాగులను వ్రా. కేటలాగులను వ్రాయువప్పుడు
ఇప్పుడవలంబించుచున్నరీతి మంచిదియే. అయినను యంతాకొన్ని
విషయములందు నూచించిన అత్యుపయోగముగ నుండును. ఈ
విషయమునందు కమిటీవారి సలహాను గైకొనవలయును. కమిటీకి
వెలుపలనుండు పండితులైనవలెనను ఆచరణీయములగు నూచన
లను తెలిపిలేని వారి నూచనమును కమిటీవారి పర్యవేక్షణ గమనించి
తీరవలయును.

10. ఎట్టి యధికారియనున సామాన్యముగా అందఱు
కంటె రెండుమూడంత అధికముగా కొన్ని సౌకర్యములు పొంద
వచ్చునుకాని అంతకంటె సరికముగా పొందుట సాహసమనియు
నేను భావించుచున్నాను. లయిబ్రరీకి వెలుపల గ్రంథములిచ్చు
యాచారముండి తదాచారానుసారము వలసిన గ్రంథము లయిబ్ర
రీయందుండినను అడిగినసమయమునందు ఇతరులు తీసికొన్నందు
వలన గ్రంథములు లభించనియెడల మనస్సునకు కొంత సమాధాన
ముండునుగాని యట్టి యవకాశములేని సమయమునందు అనేక
గ్రంథములు లయిబ్రరీకి వెలుపలనుండుట మర్చియుముకాదని
నాతలంపు. అత్యుపయోగముని నాకు తోచినవియు విషయజ్ఞు
లగు మిత్రులు నూచించినవియు అయిన కొన్ని విషయము లిందు
వ్రాసిపాడను. దీనివలన కొందఱకు మనస్సునకు కష్టము తోచు
నెడల బహుశ నంతోపార్థము వ్రాసినవిషయముగా వారు
భావించి తృప్తిపడెదరు గాక.

11. వైవిధ్యము లన్నియు కేటలము నాకొక్కొక
గలిగిన అసౌకర్యము చేతగాని లేక పుస్తకాలయమునందు గల
యద్యోగములందు గల ద్వేషబుద్ధితోగాని వ్రాసినవిమాత్రము
కావని ముఖ్యముగా తెలుపుచున్నాడను.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(ఒక విలేఖరినుండి)

మహాశునతమహించిన నై జామ్యక్రభువుగారి

ఆగ్రహము

ఫిబ్రవరి నెల 20 వ తేదీ బుధవారమునాడు నగరాధ్యక్ష
వశమునందు ముద్రపెట్ట గాఢజుండగు ప్యాకెటామెలు అనుపేరు
గల ఉత్తరహిందూస్థాన్ వాస్తవ్యుని గాన విద్యావైపుజ్యమును
ప్రదర్శించుటకు మహారాజా 50 కివత్ ప్రసాదుగా లొకగభ
రమావేశపరచిరి. అట్టిగభకు మహాశునత వహించిన వైజామ్యక్ర
భువుగారు ఆహ్వానింపబడిరి. ప్రభుత్వసభయొక్క సభాసభులు
తోను, గౌరవ ఉద్యోగములును, తదితరములు సభ సలహారించిరి.
శ్రీపాదసాగారును నిజాంశకాలమునకు విచ్చేసి గాఢజుని పా
టజుండరి 50 కివత్మును విని యానందించుచుండు సందర్భమునకి
వారి దృష్టిపాలకాధిపతియైన నవాబు సర్దార్ నవాబు జుగు
బహద్దరు బిరుదాంకితుడు సర్దార్ జలిఖానుజైన ప్రతిభాను
అప్పడావంతు కాలవైకాలవైది కూర్చొనియుండెను. ఈవన
జుగిహి ప్రవర్తన కేతయ పాదసాగారు కోపొద్దితులైరి.
సర్దార్ జలిఖానుతో జుట జరిగి: "నీ వేరుకొనుకొన్నా
వులే ఈగభ ఆంధ్రరాజ్య మైదనుకొంటి. నీగుసెనుకొనితలం
చితివా? ఇట్లునుకావని భావించితివా? కాదనాడు సర్దార్
న మొందితివా? సభయందు విషయభేదముతో నగర్మండలం
కన్నముట మరచితివా? నీవెరి సమక్షమున నున్నది నీకు గోచ
రించుటలేదా?"

తన యభిప్రాయమును తమవలె గోరుటకు బదులు పోవు
మాన్యము జరుగగాన తన కాలం తిమ్మిరి కట్టుటచేత కామవై
కాలవైది కూర్చొని యుండిరి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. శ్రీనివాం
గారి ప్రత్యుత్తరమునకు మరంత అగ్రహావేశకలైరి. అట్లేవో
నీవాసీనక నకుటకు వేరేసలము దొకలేదా? నిజాంభేదముక్ర
రకు నిగధారమైన కారణములను సహితము కల్పించుచున్నావా?
పూర్వము మంత్రగ నుండి ప్రస్తావన చేసినారు కదదాండును
నున్నట్టి కివత్ ప్రసాదు బహద్దరుగారి వైపునానీ కెద్యోగి
తనయబహిరమునకును నవనయనగా నాసీనతె యుండుట

నీవు గమనింక లేదా? అని నెలవిచ్చి "ఈ నాకరణముని మొట్టి
ఉద్యోగవశ ముకరివనక కట్టుకుని" చొప్పునగా అట్లాపించిరి.
అంతట పోవుచున్నందు జరణముగారి నగరలికి పంపివేయబడి.

నగరలికను మిగిసినట్లుట శ్రీనివాం పాదునానా మహా
రాజా 50 కివత్ ప్రసాదుగాన కట్టించుట ఇట్లు పొందిల్పిరి.
నాజున జరుగజో నీత దొక్కడే గాక మరెముకను గలకుం
(ఉన్నత న్యాయసభయందు న్యాయమూర్తిగ వనిచేసినాడున్న
నవాబు జియాయారుజుగు బహద్దరు బిరదాంకితులను నూర
జియోఫర్దిక్ వైపునానా). ఇతడు మాన్యముని చేసివెట్టు
కొనియు అసత్యమునుకట్ట వెనుకొన్నాడు. మిక్కిలి ఇట్టిగారి
ప్రవర్తనను గనివెట్టి తగురీతిగ చర్యదీసికొనుట ఆగవ మై
యున్నది. అట్లు చేయుకొన్నచో నితరము సమాచయము ఇట్టి
గడుల నొనర్చుటకు సాహసించురు."

మహారాజాగారు "ఏలినవారు నెలవిచ్చిదానా" కర్య
మ"ని తలపంకించుచు విన్నవించుకొనిరి.

సర్దార్ జలిఖానుగారు చిన్నఉద్యోగమునందలి క్రమము
కచ్చిదిగానీ వచ్చిరి. వీరు నుట్టుగానందు తాలూకారు నున్న
పుడు ఆచ్చటి ప్రజలు వీరు శిష్యులు బాధించిరి మొలిచి. ప్రభు
వుగారి యాజ్ఞాకసార మేర్పడిన కమిషనరీయొక్క దిగ గణ
యందు ప్రజలు కమిషనరీగారు నిరూపించబడిక పోయిరి కొం
తకాలము తరువాత వీరు నాచేదానగ నిరూపించబడి. ప్రభువు
గారి దక్షిణ పాత్రులైరి అచితకాలాన పోవుచున్నదగు జుటలు
పడవిని స్వీకరించిరి. ఇప్పుడు వీరియద్యోగమునందే యున్న
జుట వీరికి నివాం ప్రభువుగాడు "నవాబు సర్దార్ జలిఖాను బుగు
బహద్దరు" అను బిరుదు నొసంగియుండిరి. వీరు యభిప్రాయ ప్రక
ర్తక ప్రభువుగారి యాగ్రహము, తర్కికసాహసము చింతిసినుకొను.

ద్విశతాబ్దమహోత్సవము

వక్షిణసామ్రాజ్యమునకు మూలపుంసంధగు మొదటి ఆ
గక్ఖా నివాసు ల్కొనుట బహద్దరు స్వాతంత్ర్యమును బ్రతిపది
రెడుగంటల సువర్ణరములు 1 వదివది. ద్విశతాబ్దమహోత్సవ
సందర్భమున 1 వ శతాబ్దము (6 వ మార్చి 1924, నాడు) పాత
కాలమున, కచ్చేరీలకు వెలపు ఇచ్చెను. చామనాల్లాలోని
రాచగృహమున మొలాయి దర్బారు జరిగెను.

ఈదర్బారున నిజాంశకాలమునకు సంస్థాపాధికారులు, ప
జగిర్దారులును, మన్యుదారులును, ప్రభుత్వసభయొక్క సభ్యు
లును, గౌరవ ఉద్యోగములును, అమీరు ఉమాపులును విచ్చేరిరి.
నిర్దేశవయమునకు 50 క మహాశునత వహించిన నిజాంశకాల
గారు దక్షిణచేరి. శ్రీవారికో యుగరాజుగారును, రాజుకు
టుంబముకొని కిదికయలను విచ్చేసి దర్బారు సలహారించిరి. మహా
బూబు రెజిమెంటువారు సలామ లాసరిరి.

ప్రభువుగారు సింహాసనమునైన తరుపి వాయిద్యము
జరిగెను. అటుతరువాత శ్రీ నివామగారు అగ్రభాషా ముద్రుల
సమాజ మైన ద్రైకాపాదములను, నవాబులను కిరణములను
వారికి గల యవస్థపామాన్యమైన ప్రతిభాను గురించి కచ్చేరీయ
ను నివామలో ముక్కుబహద్దరు మొదటి అగ్రహయొక్క సా
మర్పాతికజుట్టులను, పూర్వమాతకు తన స్వాతంత్ర్యమున ప్రక
టిండుటయు మొదలగు చరిత్రాత్మకమైన యంశములను తనాది
నేటివరకు అగ్రభాషా ప్రభుత్వమునందు బరిగిన మాన్యులను వెలు
పును గుర్తించుకొన్నామన గానించిరి. దసంతరము నజన బహు
లడెను. 5-వ మార్చి 1924 కినివారమునాడు నగరాధ్యక్షుల
నూరు కేటులీపురు జరిగెనది. మహాశునత రెండుసంవత్సరముల
ధుంబు సంతోషించిరి. రెసిడెంటుగారు కలిసిమో ముగిసె
సిరి. 5 వ ఫెబ్రవరియ కలిసిమోగారు ముగిసె ముగిసె ము
జరుగుటచే బొంబాయి నుండి గానా మికి విచ్చిరి. గానా
నాగికి ప్రేమప్రార్థనను నొచ్చిరి. అ యుగమునందు
ప్రతిభాను తో చేయబడిన తేనిరు బాషా ముగిసె ముగిసె
మరించిరి.

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు లాంపులు
పూర్తి నెట్టు 15 2-4-0
పేటకు 15 0-120
బంబై 15 0-8-0
కొత్త లైటును స్క్రింగ్ కూపు 15 1-8-0
మోనిటర్, ప్రొజెక్టర్, రెండులది,
కామిక్సార్లు దశమ 15 0-12-0
మినియోక్రిక్ స్టేషన్
83, వీనాబాబురొడ్డు,
మదరాసు.

బొంబాయి శాసనసభ

ఫస్ట్ మెంబర్ బడ్జెటు డిమాండు లామోదించబడుట
బొంబాయి, మార్చి 12:—నేడు శాసనసభలో బాంబే జే.బి.ఎ. సభాపతి వారు బడ్జెటు డిమాండును ప్రవేశపెట్టినట్లు ప్రకటించారు. బడ్జెటు డిమాండును ప్రవేశపెట్టినట్లు ప్రకటించారు. బడ్జెటు డిమాండును ప్రవేశపెట్టినట్లు ప్రకటించారు.

కార్మికుల స్థితి

అధ్యక్షుడు గారు సభ్యులను విచారించుట ప్రస్తుత మాపుకేసు: ఒక తీర్మానము తయారుచేసెను. ఆన్. కె. బొంబాయి యూనిటీ తీర్మానమునే తయారుచేసిరి. ఆన్. కె. బొంబాయి యూనిటీ తీర్మానమునే తయారుచేసిరి.

పరిశ్రామిక అశాంతికి ప్రభుత్వమువారే కారకులు

ప్రభుత్వము బొంబాయిలోనున్న పరిశ్రామిక అశాంతికి ప్రభుత్వమువారు జోష్యులు కలిగించుకొని అవసరమైన శాసనములను తయారుచేయలేదు కారణమున అధ్యక్షుడు గారు ప్రభుత్వమును నిందించెను.

పోలీసువారు తుపాకులతో కాల్పులు

బ్యాంకా (ప్రకారము మేజిస్ట్రేటుగారి యంత్రువులు లేక నిరాయుధులైన గుంపులను ముఠావారమునాడు తుపాకులతో కాల్పులు పోలీసువారు బాధ్యతలేక ప్రరంభించుట కారణమున ఆ ఆఫ్ సానిటరీ గారు పోలీసువారిని నిందించెను. బి.బి.ఎ. సభ్యులు కౌన్సిలులకు తుపాకు లిచ్చుటవలన అశాంతి జనరము లిచ్చెను. ఆ. కె. సభ్యులు గారు చెప్పిరి. బొంబాయి మిటి పర్వతము మిట్ట పనిచేయడము యిచ్చును లేదని ఆన్. కె. బొంబాయి గారు సభలోకి తెలియజేసిరి. సి. ఆన్. వాడియాగారు (మిట్ట యజమానుల సంఘము) తీర్మానమున కడ్డు పెట్టుచు తాళి బాగుగ యెక్కువ చేయబడినదని బొంబాయిలోని పీఠ మధ్యస్థుల మధ్యను కలసి చెప్పినందున చెప్పిరి. రక్తగీర సభ్యులు గారు వీని మరాఠీ భాషలో బలపరిచిరి.

బొంబాయి మిటి నివేదించె యిట్టిమాటలు చెప్పుట బాధ్యత కారణము చెప్పెను. ఆన్. ఆర్. జయకర్ గారు పోలీసువారు కాల్పుల విషయమును గూర్చి మాపులను లూటీచేయుట కాల్పుల యొక్క ఫలితముగాని కారణము కారణము తెలియజేసిరి. కాల్పులనే అడ్డుతీయుటకు బ్రహ్మ కట్టుబట్టిన సభ్యులారము మరొక పని చేయలేదనియు రక్త గిర పనిచేయుటకు పెట్టి కాల్పులను నివారించుట కారణమును చెప్పెను. మిట్టగారి నిపుడుగొప్ప వస్తువు కొన్నిటిని కాగితములను కత్తెకలల బడలేదు.

ఇందుకే మేజిస్ట్రేటుగారి యంత్రువులై గాక యెచ్చి పోలీసు యంత్రులగు ఆ త్రువుమీదనే పోలీసువారు మనుష్యులను కాల్పు. ఈ సంబంధమున యిద్దరు బడిమిట్ట కాల్పుబడి దియు, భారతీయుల ప్రాణములు యూరపియు ప్రాణములంత విలక్షణమే నియును జయకర్ గారు హాంమెంటరగారికి తెలియజేసిరి. ఈ కాల్పుల విషయమును విచారించుటకు ఒక స్వతంత్రమిటి సేషన్లు పనిచేయుట జేయుచు మిగిలి.

మాంట్రోగోమె (హాంబు సెక్రటరీ, గారు తీర్మానమున కడ్డుపెట్టుచు ప్రభుత్వమువారు శాస్త్రాశాఖకు సంబంధించిన తగాదాలు కప్పు తక్కిన వానితో సంబంధము లేదనియు చెప్పిరి.

జోష్యులు బాప్టిస్టుగారు తమ ప్రభుత్వమువారు తీర్మానమును సమర్థించిరి.

హాంమెంటర జవాబు చెప్పుటకు నచ్చటికి సాక్షులు కాల మారు గంటలయ్యెను. కాల మతిక్రమించినందున సభవారు ఓటుచేయటానికి పోయిరి. అంతిమమున దినమున వాయిదాపెట్టబడినది. (ఆ. ప్రె.)

గొప్పవ్యాధి ప్రవర్ధనములు

ప్రొఫెసర్ జె. లక్ష్మీకృష్ణగారు మా పాఠశాలలోను నందు 1-8-24, సాక్షులము గొప్పవ్యాధి ప్రవర్ధనములు చూపి చూపవలకు బహుఅవకాశము గలుగజేసిరి. కాల భీషణమయి, 5-10-00 బహుమత మొసంగినాడు.

వ. రంగారెడ్డి

టీ-కే జే.మి.ఎ. హైస్కూలు, తిరువల్లూరు.

నేటాలు యిండియన్ కాంగ్రెసు

బొంబాయి, మార్చి 11:—కర్మాచారము నేటాలు యిండియన్ కాంగ్రెసు ఆసరీ కార్యదర్శులు క్రిష్ణమ, సారావ తీర్మానము గాను యూనిటీనిగల గాంధీగారి తీర్మానము. సోజీని నాయకుగాను అత్యుత్సాహముతో ప్రతికూలేతుండును స్వాగతి మొనంగబడుచున్నది. మాట్టులకు పుక మందిరమున భారతీయులను యూరపియులను కలిసియున్న కాంగ్రెసువారు స్వాగత మొసంగింపుడు సభ్యులు క్రిష్టిని యుండిరి. విశ్వామిత్రులందరమున స్వాగత మొసంగి సభ్యులు మిరపపువ్వులకే మేదైనను చదివి వినిపించుచుండల సంఘము వారు సంతోషింతురు.

సోజీని నాయకులకు మహాత్ములవలె సందేశము

అచ్చటల భారతీయులకుల కష్టములలో వారుమాపి న ఆత్మనిగ్రహమునకు వ్రాసువీయబిల్లు తినిసమాధానముకాద ని బాధ్యతల యూరపియులతోను స్పృహనుకొనితొను ద యిచ్చేసి చెప్పవలెను. భారతీయులు వలస పో కూడదని జేసిన పరిపాలనా నిష్పంధములకు అచ్చటనున్న భారతీయులు తమంతటామే లొంగిని యూరపియులను జ్ఞాపకముచేకొన వలెను. భారతీయులకు సప్తముగలుగి శాసనములను యిచ్చుం దెచ్చును చేయవలె గాంధీగారిలో చెప్పిన సత్యము వాస్తవమును, 1914 ఒడంబడికను యూనియను ప్రభుత్వమువారి జ్ఞాపకము చేయుము. అచ్చట నుండి వారు చేసిన యె చనిబట్టి యెను భారతీయులు యిట్లు చేయవలకు పాత్రు అకామ వ్రాసు ఎరయబిల్లును ఒప్పకొనుట యన ర జేయిము గా ఆత్మహత్య యొందుకొనుటయే యగును. మిగిలినవా క్యముల కెంతను అడ్డుపెట్ట మీ రుండుటవలన మిగిలేవల స్థితి చక్కబడ వచ్చుని నమ్ముచున్నాను, (ఆ. ప్రె.)

కెన్యా సంఘము

ఫిరీ, మార్చి 12:—ఈ దిన ప్రకటన ప్రకటింపబడినది 1923 లో జరిగిన యిండియన్ కాంగ్రెసు ఫలితముగా యిండి యా ప్రభుత్వమువారు, నైటుపేషన్లలో నున్న తీర్మానములకు లన కెన్యాలో నున్న భారతీయులకు గలుగు కష్టములనుగూర్చి యొ కీచీతులలో నున్న భారతీయులకు గూర్చియు అధినేత కాంగ్రెసుల నేటుసెక్రటరీతో జ్ఞప్తులు చేసికొనుటకు ఒక సంఘము నేర్పరచిరి. అధిని నేత కాంగ్రెసుల సంఘముని పిలువబడు యీ సంఘములో యీ దినక నువాహరింపబడినవా రున్నారు. జె. హోపు నీంపును గారు సి. బి. ఇ. యం. పి. పీఠ అధ్యక్షులు. కె. కె. ఆగా, నుల్లాన్ మహమ్మద్, ఆగాఖాన్, కె. బె. జమిత్ రాబర్ట్స్, సి. వి. ఇ. దివాన్ బహదూర్ టి. రంగారాయుడు యం. ఎల్. పి. కె. సి. రాయ, సి. వి. ఇ. యం. యల్. పి. గార్లు, ఇండియా ప్రభుత్వమున విద్యాశాఖ ఆలోచ్యము భూము లకు ఉపకార్యదర్శిగా నున్న ఆర్. బి. యం. బ్యాంట్, సి. వి. ఇ. పి. సి. యన్ గారు యీ సంఘముకు కాంగ్రెసుగా పనిచేయుదురు. ఈ సంఘమువారు సాధ్యమైనంత క్రమంలో బంధనతో కూడుదురు. ఇండియానుండి సభ్యులు మార్చి 18 వ తేదీన బొంబాయినుండి బయలుదేరుదురు. (ఆ. ప్రె.)

బర్మా శాసనసభ

రంగూను విశ్వవిద్యాలయ శాసనము (1920) యొక్క సవరణచట్టము ఆమోదించబడినది

రంగూను, మార్చి 12:—నేడు బర్మా శాసనసభలో 1920 రంగూను విశ్వవిద్యాలయ శాసనముయొక్క సవరణచట్టము కెల్లెరు కమిటీవారు నిజమిచ్చిన ప్రకార మొదలపడినది. తగాదా విషయములు తెలిసిన చాపోగారు, చెప్పిరి. విద్యార్థి మంత్రి వీనిని బలపరచుచు యూనివర్సిటీకొన్నింటిని తుది ఆధి కారముండవలెనని చెప్పెను. సెనేటుకును, కౌన్సిలుకునుగల తగాదా విషయములు ఆయా సంఘమునుండి నియమించబడు సభ్యులచేతగాడిన జాయింటు కమిటీ వారి చేతి క్రింద వుండవలెను. ఇచ్చటనుండ శాస్త్రమును బురగకపోయినట్లు యీన కాన్ఫరెన్స్ వీని నన్నిటిని తదివ్వరింపవలెను. ప్రభుత్వము వారి నిజమిచ్చినది కలిగిన అవకాశములను తొందరలను ముగిసి గాకు తెలియజేసిరి. ఈ విషయముగా రాజీ తుదివిశ్వాసానికి నంకిని ప్రకటించెను. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో అగ్నిప్రమాదము

14 నెం|| పిల్ల వాడు అనవాలు లేకుండు
కాలి చని పోయెను.

కలకత్తా, మార్చి 12:—కానింగుపీఠంలో గుహానన నూ నెలు మంతులు యితర చిల్లరసామానులు విక్రయించు 4 పాపు లను మరెండు యితరపాపులను నిప్పంటుకొని కాలిపోయెను. 4 అగ్నియంత్రములు పనిచేసెను. 1 గంట సేపటికిరకు అగ్నిలో బడలేదు. ఒక పాపులోనిదియనున్న 14 నెం|| హిందూబాలుడు కాలి చనిపోయెను. ఆతని శరీర మింకను కనబడలేదు. సప్తము రెండువలకు అ చవా చేయబడినది. అందులో హిందూభాగము మాత్రమే యిప్పు రెక్కల్ల వచ్చును.

తుపాకితో కాల్పిచంపుట

బొంబాయి, మార్చి 12:—బొంబాయి పరిసరముననున్న పాలెంబ్రాగాడు -న ఆరెషీర్ తె మూర్తిమార్తా అనుపాల్పివాడు నిన్నటి షార్లరాతమున తన యింటి కెయిట నున్న గుంపులై కాల్పిగా యిద్దరు చనిపోయిరి. ఇద్దరి గాయములు తగిలెను. పాలెంబ్రాగాడు ములో యీ మిర్తాడు ఒక గుంపు ఫ్యాక్టరీ యొక్కది. ఈ గ్రామము హిందూదేశాలయము వద్దనున్నది. కొన్ని దినములకుంకి యీ ఫ్యాక్టరీలో కొత్త పకార్డులను పనిచేయించువ్వారని హిందూవులు కలుగుచుండిరి. గత రాత్రి 40 మంది మనుష్యులు లాటిలతోను, యింక కట్టికొను కాగడాలోనుగొప్ప యీపార్లవాని యింటివద్ద గల్లంతు చేయగా నిడుదలెదెను. ఈ గుంపుల వెళ్ల బడెనుటకు చేతగాక మిర్తాగారికి రెండుగుండెలు బడలెను. అప్పటికిని వారు పోనందుకు, తనయింటికి నిప్పంటింక వచ్చిచూచున తాను వారిని కాల్పులనీవచ్చెనియు మిర్తా చెప్పెను. 26, 30 సంవత్సరములవా డ్దర చనిపోయిరి. గాయములు తగిలినవా డ్దరను వైద్యశాలకుండున్నాడు. విచారణ జరుగుచున్నది.

బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీ మిల్లంతయు
కాలి కూలి పోయెను

బొంబాయి, 12 మార్చి:—ఫెర్మానకు లోడ్డు మిషనున్న ప్రెసిడెన్సీ మిల్లంలో ఉపద్రవమైన నిప్పంటుకొని యేమిచేయ. టకును పిలుకాకమునుపే మిషనులు వచ్చుచు అ, గృహసభ, అన్నియు గొప్పనప్తము జేసి కాలి కూలిపోయెను. సరెయల్ నప్పటినుండియు నీమిల్లు మూసుబడి యున్నది. సభ్యులు కొద్దిమంది గుమాస్తాను కార్మికులను 9-30 నుండి. అక్కను గాలితిరముగ పిలుచుండుటచేయ. కలను బ్యాపించెను అగ్నియంత్రములు ఆత్మకతు ప్రవర్తిం. చున్నను తుంటులు మండుచునే యుండినది. నిప్పంటుకొనుటకు కారణములును సప్త మెంతివచ్చినదియు నింకను తెలియలేదు. (ఆ. ప్రె.)

ప్రమేహబిందు పుత్రము

ఇది రససంబంధమైన బొంబాయి నేనిండుటచే గలిగిన వ్యాధులు, కొరుగు, సకల సెగరోగము మొదలగు వాటిని అమోఘముగ కుదిర్చి, మంచి రక్తము నిచ్చును. ఉదయము సాంక్షికములందు 12-16 బొట్లు తీసుకొనినచాలును, బుద్ధి-1-3 ధర ద్వ 1-8-0. ఒకబుద్ధిని వాడిన అన్నియు మిట తెలియును.

సీతారామచారి, బ్రదర్లు,
హిందూమూలక వైద్యశాసము రాజమండ్రి

జాతక ఫలములు

తమ జాతకముగాని జననర సంగతులు నెలు, వారము, గంటలు, నిమిషములు (సరియైన జననకాల భుజియు) గాని ఇవి లేనచాడు ఉత్తరము (వాయుకాలము, తమకునున్న వాని పండియెదల తమకు కావలసిన ప్రతి అంశము కాత్త్రుసమృత ముగాను (వాసి వి. పి. గా కంపెడము, దూపము, కృష్ణాకము, శరీరదారుధ్యము, ధనము, సంతానము, శత్రువు, అయురా లోగ్యము, భోగ్యము, ఉద్యోగము మొదలగు 25 అంశములు (భూరిగా వ్యాకృతభావ కలములు) (వాయుటకు- రు. 1-4-0 నెలలవారీగా 1 నెం|| గుంపు 1-0-0 ఒక ప్రశ్న 0-8-0, ఏదేని ఒక భావము 1-0-0.

శ్రీశంకర జ్యోతిషనిలయం, గోపాలపురం,
కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

100-443887-100

జెయిటో విషాదము

ప్రభుత్వ పక్ష నివేదికము

తుపాకుల ప్రేల్పుటను సమర్థించుట

1924 ఫిబ్రవరి 21 వ తేదీని జెయిటోలో జరిగిన విషాదమును గూర్చి విచారించుటకు నియమించబడిన పంజాబు సీనియరు సర్జిస్టు ఫర్ముల్లాను మేజిస్ట్రేటు బలవంతపెరింగు గారు బాతెల్లా, ఆ నివేదికను ప్రకటించిరి. అందు యాక్రందివిధముగ చెబుపడెను:-

“ 1924 ఫిబ్రవరి 21 వ తేదీని నాభాసంస్థానమందలి జెయిటోలో సాహిబజత 500 మంది వచ్చి గురుద్వారసంఘమును గూర్చి అఖండ పాఠమును మరల ప్రారంభించు సుద్దేశముతో నాన్నపుడు జరిగిన విషాదమును గూర్చి విచారించుటకు యిచ్చుట ప్రభుత్వము వారు నన్ను నియమించిరి. నేను 66 మంది సాక్షులను విచారించితిని. అందు నాభాసంస్థాన పాలకుడుగ నున్న జే. విల్సన్ జాప్సను గానినని, ఫరీదు కోట రక్షణ సంఘాధ్యక్షునిని యిద్దరు సభ్యులను, ఆరోజున పనిలోనున్న మిలిటరీ ఆఫీసులను, లెఫ్టినెంటు కర్నలు జే. సి. కోల్టస్ట్రీము డి. జి. థెరోజాపూరు, లెఫ్టినెంటు కర్నలు డి. జి. గ్రెగ్గను, థెరోజాపూరు పోలీసు నూపరింబెండెంటు గారలను, నాభాసంస్థాన మందలి గ్రామస్థల ననేకులను, సాహిబజత ఆకాలీసభ్యుల కొందరినను విచారించితిని. తొలుతు 25 అరెస్టులు

“ సాక్షులు చెప్పిన సాక్ష్యములను విమచించుట కుముందు, అకాలీలు గురుద్వారమును అఖండపాఠమును ప్రారంభింపబోవునపుడు జెయిటో వద్ద నాభాసంస్థానాధికారులు తొలుతు 25 మంది అరెస్టు చేసి ధర్మశిక్షించెను. వారు యిచ్చుట ప్రకారము దౌర్జన్యమునకు యుద్ధించిరి. ”

సాహిబజత ఉద్దేశ్యము

“ కాని సాహిబజతయొక్క ఉద్దేశ్యము మాత్రము ఆ పేరులోనున్నటుల భిన్నముగ నున్నది. వారు ధర్మశిక్షించునపుడు గురుద్వారమును ప్రవేశించి అఖండపాఠమును ప్రారంభింప ముద్దించిరి. ఇతర అకాలీ వలె గురుద్వారమును బోవు మార్గమున మామూలుగా అరెస్టుగొనుటకు ముద్దించెను. ఒకసారి నెల్లీ చేసినను వారు మరల మరల రా నిశ్చయించుకొనిరి. ఆ ప్రయత్నములందు వారు ప్రాణములనుగాడ గోల్పోవ సంసిద్ధులుగ నుండిరి. కావున జతయొక్క ఉద్దేశ్యము మరియొక విధముగా బలవత్తరముగ నుండెను. ఏ మైనను ప్రత్యేకముగ భేదము గానించుచున్నది.

సాక్ష్యమును బట్టి చూడగా అట్టి జతయొకటి యేర్పడుట అకాలీ ప్రజలకు నాభా వాసులకు క్రొత్తక నే వోచెను. ఇంకా దైర్ఘ్యసాహసములు గల వారే ముందుకు వచ్చి అజతలో జేరి కొంత పనిజేయుట కవకాశముండెను. అజతతోబాటు ప్రాథమిక గిద్దానీ, దాక్టరు కిచిలూగార లుండుటవలన యీసంగతి కాంగ్రెసులో అతివాద పక్షమునకు గూడ యుద్ధముగ నుండెను.

కావున అజత జెయిటోకు బోవుటలో మార్గదర్శకమున ఆగినవోట్ల నెల్ల గుంపులు గుంపులు జేరుచుండిరి. వారికి కొందరు మిఠాయిలును పండ్లును కొనివెట్టుచుండిరి. మరికొందరు మామటకు మాత్రము వచ్చి జతదర్శనము మాత్రము జేసికొని వెళ్లి పోవుచుండిరి. ఇంతేగాక చాలమంది వారివెంట వచ్చి ప్రార్థనపించి, యెవరైన సాహిబజతను అడ్డగించు నెడల దౌర్జన్యమును ప్రయోగించెదమని బహిరంగముగ ప్రకటించియుండిరి. సాహిబజత యందు సభ్యుడగు జతసింగు గారు జతకు 500 మంది జేర్పు నటుల నొకరు వాదానము జేసిన విషయమును చెల్లుచున్నారు. వారికేషుం, ద్రోణిజతలు సాహిబ జతను సందర్శించినటుల సాక్ష్యముగలదు. కాని వారిని పొమ్మనిరి. ఏలే వారుపోతూ సాహిబ జతను లాండినద్దగాని బర్గరీనద్దగాని కలిసికొనెదమని చెప్పిరి.

లాండినద్ద ఒక పెద్దద్రోణి జత వచ్చిచేరెను, అందు చాలమంది వారికేషుం సందర్శించినవారుగాడ గలరు. అవట సాయం త్రము దివాలముజరుగగా ద్రోణిజత సభ్యుడొక యవస్థనిండును. సాహిబజత జేయమునకై 80 మందిని వెంటపినికొని వచ్చినటుల తెల్సెను. కాని సాహిబజతయే వారికి భోజనమిచ్చుటయు జేయవలసి యుండెను. ఇదివరలో జతను జూడవచ్చిన వారి విషయములో నట్టి యేర్పాటులేదు. అంతవరకు ఆభోజనములు సాహిబజత సభ్యులకు మాత్రమే యుండెను. అనేకకారము సాహిబజతవారికి భోజనములు తెల్సెను.

ఇంకను యేమనగా వారు బర్గరీ నుండి జెయిటోకుబోవునపుడు ప్రధానమగు జటదారు జతనాసి పనిజేయుటకు సమయమువచ్చినదని ద్రోణిజత కుపన్యసించెను. సాహిబ జత అదివరకు యేర్పాటు ప్రకారము సామల్సాకు బోతుండ మోగా తాలూకాలోని లాండిగ్రామమునకు పోయిరి సాక్ష్యము గలదు. ద్రోణిజత సభ్యులు ముఖ్యులైనవారు మోగాతాలూకాకు జేరి దినవారు. ఆక్కడికి పోయినది ద్రోణిజత సభ్యుల అన్నిరకముల వారి సహాయమును బొందుటకై యుండెను.

థెరోజాపూరు జిల్లా క్యాంపునుండి జతబయలుదేరిపోయిన ఓడవ ద్రోణిజతసాహిబజతను విడిచిపోయెననియు వారిలోకొందరకు తివాల్యులు గలవనియు మోగా తనాసీలారు నివేదించినటుల థెరోజాపూరు డెప్యూటీ కమిషనరు లెఫ్టినెంటుకర్నలు కోల్టస్ట్రీముగారు చెప్పిరి. వారందరును గుంపులొ కలిసియుండుటచే నితరులనుండి గుర్తించుటకు నీలులేదన్నను వారు జత వెంటవచ్చు అల్లరిగుంపుయొక్క నాయకు లని తెల్పుట కెంతయో సాక్ష్యము గలదు.

తుదకు ఆ జత ఫరీదుకోట జేతములో బర్గరీకి చేరునపు టికి జనము గుంపు 8, 10 వేల మధ్యకు పెరిగెను. బర్గరీలో నాభాజేతస్థులు వచ్చి నిలవయుండి సాహిబజత అట్లు దండెత్తి వచ్చి నైకికులవలె గుంపులకు వచ్చుట తప్పని వారిందుట కుండి తెల్పుట కెంతయో సాక్ష్యము గలదు. ఆగుంపు బర్గరీనుండి బయలుదేరినపిదప వెట్టునుండి కొమ్మలను గొట్టి బెత్తములకు జేసి బర్గరీని ఫరీదుకోట కాన్సిలు సభ్యుడు లిజతురాయయు మరికొందరు సాక్షులును చెప్పిరి.

నాభాసంస్థానపు ఏర్పాటులు

ఆ వెళ్ళు నాభా సంస్థానోద్యోగులు జతను గౌరవించి సత్కరించుటకై ప్రయత్నముల జేయుచుండిరి; ఈ ప్రయత్నము లేవనగా జే. విల్సన్ జాప్సనుగారు చెప్పినటుల ఈ 500 మందిని సేవాదారులు రెండుమాడు వందలమందిని తీగెలు కంచెలు అడ్డువేసి చిన్న చిన్న పార్టీలకు జేసివేసి అరెస్టుజేయుటకు నెయిండ్డెను. అకాలీజనులు ఈజతమట్టును గుంపుగుంపులుగ జేరుచున్నారని నాభాపాలకునకు చెలిసినను గుంతలయను సాహిబజత వెంటవచ్చునని ఆయన యెన్నడును తలంపలేదు.

ఈ పెద్దపెద్దగుంపులు రావలదనియు ముఖ్యముగ ఆద్రోణిలను జూతిన భయముగనున్నదనియు వారు గురుద్వారమును 50 మంది చొప్పున ప్రవేశింపవచ్చుననియు ఇంక నాభాగ్రామస్థులు రాయబారము నెడలి యెంత జెప్పినను లాభము లేక పోయెను. ఈ రాయబారముపోయినసభ్యులను వారు పోలీస్ జేరీననియు, ఆ గుంపు వీరియెడ మోటుగ ప్రవర్తించిరియు సాక్ష్యముగలదు.

21 వ తేది ఉదయము 10 వేలమంది అకాలీలు ఒక అరవైల దూరము వ్యాపించియుండి బర్గరీనుండి బయలుదేరిరి. ఆవుదునాభాసంస్థానావరణమునందు ప్రవహించుకాలువవద్దనే సంస్థానోద్యోగులు ఈ గుంపు నెదుర్కొని ఒకనోటినును జదివిరి. అంతగుంపులకుపోవద్దనియు, తదవకు 50 మందివంతున బోయి అఖండపాఠము కాగానే నాభాజేతము విడిచిపోవలెననియు అందు కోరబడెను. కాని వారు అమాటలను వినక ముందుకు బోవుచుండిరి.

బర్గరీవరకును నీక్కుమతగ్రంథములు గ్రంథసాహెబు ఈ ఊరేగుంపు గుంపుముం దుంచబడెను. కాని బర్గరీనుండి అయ్యది మధ్యమంచబడెను. వారివెంట వచ్చినవ్యాంతు పంపి వేయజడెను. ఒక వేళ పోరాటము సంభవించునెడల అపవిత్రముగాకుండ రక్షించుకొనుటకై ఈ యేర్పాటు చేయబడెననియు, ద్రోణిజత పార్శ్వములం దుండెననియు సాక్ష్యముగలదు.

నాభాపాలకునకు జతను అరెస్టుజేయుటకు వైస్రొ మవన కమిషనరీవంతులచేత ఆయనవద్ద కొందరు గ్రామస్థులను, పోలీసులను సంస్థానకాల్పులములో కొందరు మాత్ర ముండుకొనెను. ఇరువదిమంది పోలీసులకు తుపాకులుండెనుగాని మిగిలినవారి కందరకును టంగులుమాత్ర ముండెను.

ఈ జత కనుమేరలోనికి వచ్చుటకు కొంచెముముందు నే వారులలో నొకడును, ఫరీదుకోట కాన్సిలుసభ్యుడులిజతురాయ గారును పరిస్థితుల ప్రకారము చెప్పిరి. కాల్పులమునపోయి లాటి తోబుడులు తుపాకులు చెచ్చుకొనవలసినదిగ ను తరువు జేసెను ఇంతలో కర్నలు మిరుపాడుగాకు వచ్చిరి.

అజత అడ్డగోలుగా ముందుకువచ్చు అన్నివిధముల ఆయ భములను ద్రిప్పుచు భూమి నైకిలేయనట్లు వైకిరా జూడ నాభా పాలకుడు వెనుకటియేర్పాటులను మార్చ నిశ్చయించుకొని గ్రామస్థులను వెనుక దిరిగిపోవలసినదిగ ను తరువుజేసిరి. (ఈతి మింక పోయెనని గ్రహించి కర్నలు మిర్చిడుగారుగూడ అశ్వదళమున విరిసింది బర్గరీనుండి జెయిటోకు బోవు కోడ్డు కడమవైపు నుంచెను. గుర్కావైస్రొము లెనిమిది దగ్గరలో రిజయ్యనం దుంబడెను.

ఈ అల్లరిగుంతలయను జేగటులన సాహిబజత కొని యును కనబడకుండ బోయెను. అకాలీగుంపు మొదటి అడ్డ 200 గజముల దూరములో నుండెను. అప్పుడు జే.విల్సన్ జాప్స నుగారు మరీకొందరు సంస్థానోద్యోగులతో కలిసిపోయి చేత తెత్తి దిగరగ గొంతెత్తి అరచుచు వారి నంతట ఆగి వెడలిపోవలసినది చెప్పెను, వారులు జేయనియెడల తుపాకుల ప్రేవలని యుండునని హెచ్చరించెను.

కాని వారాయనమాటలు వినలేదు. వాళ్ళ ఆయుధములు త్రిప్పుచూ చచ్చుటకు వచ్చితిమని చెప్పిరి. అందుచేత ఆయన అడ్డలవద్దకు పరుగెత్తవలసి వచ్చెను. ఆగుంపు వెనుకముందు అలోచింపకుండ ఆయన వెంటనే వచ్చిరి. సాహిబ జతయొక్క ఉద్దేశ్యముగ అహింసను వారు పూర్తిగ మరచిపోయినట్లుండెను.

తుపాకుల ప్రేల్పుట కు తరువు జేయుట

ఆ గుంపు నాయకులు జాప్సనుగారికి ఎనిమిది పది అడుగుల దూరములో నుండ గా ఆయన పోలీసువారిని మూడుసార్లు (ప్రేల్పువలసినదిగ ను తరువు జేసెను.

అట్లు జేయుట న్యాయమా.

ఇట్లు తుపాకుల ప్రేల్పుటకు తరువు జేయుట న్యాయమా కాదా యను విషయమును నిర్ణయించుటకు నిదినరలో చెప్పిన సంగతులను మరల చెబువలయును. ఆ జత మామూలుగానే శ్రీ గురుద్వార ప్రబంధక సంఘపు ఉత్తరువుల వైసి బయలుదేరిన ఎట్టి ప్రోద్బలమును జేయు పరిస్థితులు గల్గినను దౌర్జన్య రహితముగ నుండుటల ప్రతిన గైకొనిరి. కాని వారు ద్రోణి జతవంటి దౌర్జన్య జతలతో జేరుటయు, యిద్దము వచ్చిన సాధనముల నెల్ల గైకొనుటయు జూడ భర్తృభంగముగ గానించును. వారు చెట్లకొమ్మలను గొట్టుట జూడ వారి నాపుట కేమైన ప్రయత్నములు జరుగునెడల దౌర్జన్యమును ప్రయోగింప సన్నద్ధులైనటుల చెలియగలదు. సాహిబ జత జతదారు చిత్త కుడికలి ఆ గుంపు వెళ్ళిపోవలసినదిగ తన కార్యపవిత్రతను చెల్పి యుండినయెడల అట్లు జేయుగల్గియుండెడినాడే. సాహిబజతవారు ద్రోణిజతను వెంటరానిచ్చి వారిచ్చిన మితాయీ అన్నిటిని దిని తంతరనులోను బర్గరీ ను కలసి భోజనము జేయుటవలన వారిని చెట్లకొమ్మలకు కట్టకుండ ఆవుతు సాధ్యము గాకపోయెను. గ్రంథ సాహెబు మట్టును అన్నిరకముల అల్లరులను జేయనిచ్చిరి. వారు సామల్సానుండి లాండికి దోవచూర్చుకొనుటయే తప్పగ దోచుచున్నది.

వైస్రొజేప్పినటుల ద్రోణిజతను జెయిటోసమీపించినపుడు వారు జేయవలసిన పనిని జేయుమని చెప్పి, సాహిబజతవారు అజతను జెయిటోకు పోగొనివలసినదనియు, దౌర్జన్యరహితముగ నుండెదమనియు జేయు ప్రతినజూడ అంతయును వొంగెయత్తగ గానించెను.

ఆగుంపు ఈజత వెంటవచ్చుటకు వీరు అంగీకారము నిచ్చిరిని విశదముగ తెలియగలదు. కావున సాహిబజత తుంతవ్యయ గాని పనిజేసి నాభాఅధికారులు గుంపువైసి కాల్పుకుండ నుండ జాలని పరిస్థితులను చెప్పిపెట్టిరి. ఇదివరలో చెప్పినటుల వారు ఆ పంచాయితీసాళనజేసి జెయిటోకు బోవుమనే యుండిరి. వారేమియును లక్ష్యముజేయకుండ మోటుగనే పోవుచుండిరి వారు పరిపాలకునిని సంస్థానోద్యోగులను గూడ లక్ష్యము చేయకుండ వెనువెంటబడి ఆస్త్రములను ద్రిప్పుచు యేమి అడ్డము వచ్చినను సరికి వేయునటుల గానించిరి.

ఆగుంపు పిదపజేసినపనులు జూడ వారట్టి నిశ్చయముతో బయలుదేరినటుల చెలియబడుచున్నది. తుపాకుల గాల్పెదరని హెచ్చరించినప్పటికిని వారు ముందుకుబోయిరి. నాభాపాలకుడు కొంతముగ గురుద్వార గ్రామమునకును జెయిటో గ్రామములకును ఉపద్రవము జరుగకుండ అపగల్గినంతవరకు ఆపెనుగాని యికను

నలదోమలమీద వన్ను వేయబడి లాభకరముగా గాద
యని చూచిరి ఎక్కువ సావధానముల వన్నును విధించుటచే పం
ములకేరవునని తెలుపుచు ప్రభుత్వము రరవున అమ్మి లక్షల
వు వన్ను నేను నిరాకరించితి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం॥ మార్చి 14 వ తేది

శుక్రవారము

యితో వ్యవహారము

హిందూదేశమునంతట కలవరపరచిన జయితో కాల్పులవిషయమై విచారణసలుపుట కొక నిష్పాక్షిక విచారణసంఘమును నియమించుటకు బహులు, బల్వంతసింగులను మేజిస్ట్రేటుగారి ద్వారా విచారణ జరిపిచుటలో, పంజాబుప్రభుత్వమువారు తమ సంకుచిత హృదయమును వెల్లడిజేసిరి ప్రభుత్వోద్యోగి పంజెడిరిపోర్టు ఎటులుండనో ముందే యూహింపవచ్చును. ఇతడు క్రభుత్వ దృక్పథమును మాత్రమే సమర్థించుట సహజము. పక్షపాతరహితముగ బ్రవర్తించుట యరుదు. బల్వంతసింగుగారి రిపోర్టు నాథారపటుచుకొని, ప్రపంచమును నమ్మింపదలచిన, పంజాబుప్రభుత్వమువారు అపజయము గాంచకమానరు. వీరి రిపోర్టు నిజమునకు పూత బూయుచున్నదని, ప్రతికలు వ్యాఖ్యానముజేయుచున్నవి. అధికారుల తప్పేమియు లేదని, బల్వంతసింగుగారి యుద్దేశ్యము, ప్రభుత్వప్రకటనమును వీరు సంపూర్ణముగ సమర్థించుచున్నారు. వీరి రిపోర్టు న్యాయశాస్త్రమునకన్నను రాజకీయాభిప్రాయముల నెక్కుడగ నాథారముజేసికొనచున్నదని స్పష్టమగును. పక్షపాత భూయిష్టమగు నిట్టి రిపోర్టువలన, నెవ్వరికిని విశ్వాసము గలుగజోదు. అకాలీజత ననుసరించినవారు ఆయుధపాణులై యుండిరనువార్త అసత్యమని పెక్కుమంది దెలిపినను, బల్వంతసింగుగారిది యథార్థమని వెల్లడిజేసిరి. ఇంతియగాక, అమృతసరమునుండి బయలుదేరిన మాహిదీ జతగూడ పలువిధభాష్యా సహాయమును పొందుటకు బూనుకొనెనని వీరు సూచించిరి.

దౌర్జన్యచర్యలకు అకాలీజతగూడ కుమ్మక్కిజేసెనని, నమ్మిట దుర్లభము. అహింసా రక్షణ కొరకై ఎన్నిహింసలయినను సహించి, ప్రపంచము సం దద్దితీయమగు కష్టసహిష్టుత గనుపఱచిన అకాలీలు, పైకి అహింసను ప్రకటించి లోలోపల దుర్మార్గచింతచే ప్రేరేపితులై యుండిరనుట, కేవల విరుద్ధముగ దోచును. గిద్దానీ, కిచ్చూర్లను గూర్చి గూడ బల్వంతసింగుగారు చులకనగవ్రాసిరి. అకాలీ లింతటి దుర్మార్గచింతచే ప్రేరేతులై, అధికారులు తగినజాగరూకతతో లేనపుడు, పోలీసువారి కెట్టి నష్టము లేకుండుటకును ప్రజలకే తీవ్రనష్టము గలుగుటకును కారణమేదియో తెలియదు. వేనకువేలు ప్రజలు ఆయుధపాణులై యున్నచో, వారు ఎక్కుడు నిరోధము చూపియుండరా? అధికారుల కాల్పును సమర్థించుటకు, బల్వంతసింగుగారెంతయు తంటాలు పడిరి. ఇతఃజనులు లేకుండ మాహిదీజతదారుడు తనదతను నడపుటకు సమ్మతించెననియు, మాటలలోను చెబులలోనుగూడ అహింసావ్రతమును అకాలీ లంఘించిందని వాగ్దానము జేసెననియు, బల్వంతసింగుగారు తమ రిపోర్టునందు ఒక్కకొనిరి. దీనిబట్టి అకాలీజతగాని, జతనాయకుడు గాని అహింసా వ్రతదీక్ష నేమాత్రము విడువలేదని, స్పష్టమగుచున్నది. కాని బల్వంతసింగుగారి కీడి కేవలము కపటకృత్యమని దోచినది.

అన దురుద్దేశ్యమును కప్పిపుచ్చుకొనుటకు జత

దారు డిటులబలికెను. బల్వంతసింగుగారి యూహా దురభిమానజనితమని గనుపించును. “కుక్కకు చెడు పేరుపెట్టి దానిని హతమొనర్పవలయు” నను అంగ్ల సామెతవలె, అహింసావ్రతదీక్షాబద్ధులగు అకాలీ జతకు సయితము బల్వంతసింగుగారు దురుద్దేశ్యముల గల్పించి వారిని నిందించుచున్నారు. అకాలీలు అహింస నవలంబించ దలచనిచో, బహిరంగముగ దెలిపియుండెడివారుగాని, అడ్డమాడి ప్రపంచమును మోసపుచ్చెడివారుగాను. ఆయుధసహితులగు అల్లరి మూకలు, అకాలీజతవారి ప్రోత్సాహమువలననే బయలుదేరినయు, అధికారుల కాల్పులకు అకాలీ జతయే బాధ్యతవహింపవలెననియు, బల్వంతసింగు గారు డెలుపుట కాథార మొతమాత్రము గనుపింపదు. మీదుమిక్కిలి నాభాఅధికారుల శాంతాది సద్గుణములను, బల్వంతసింగుగారు మిగుల గొనియాడిరి. బల్వంతసింగుగారి రింతకన్నను వేరుగ వ్రాయజాలరు. ఇట్టి రిపోర్టులు కాగితపు ఖర్చుకు కారణమగును గాని, ప్రజలలో నెట్టివిశ్వాసము బుట్టించజాలవు అధికారుల కిందువలన సంతృప్తి గలిగిన గలుగవచ్చును. మొదట జతసంగతి యీ తీవ్రన పరిణమిందినది. సరియగు విచారణసలుపుటకు ప్రభుత్వమువారు బూనుయిరి. అకాలీలకు శాసనసభ్యు లెట్టిసహాయము గావింపజాలకజోయిరి.

ఇక రెండవజత సంగతి ఏమగునో దెలియదు. రెండవజతగూడ స్వేచ్ఛగ బ్రవేశించుటకు నాభా అధికారు లనుజ్ఞ నుసగరయిరి. వెనుకటి యనుభవములను సయితము వీరు పాటింపరయిరి. అకాలీల నిశ్చయముమాత్రము మారజాలదు. వారుతమ విధులనుయథేచ్ఛగజరుపుకొననిశ్చయించిరి. రెండవజతకు నిర్బంధముల దొరికినవలయునని గోరుటకు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారనుజ్ఞ వేడగ, హైదరాబాద్ శాసనసభాధ్యక్షుడు సరాకరించెను. ఇట్టిముఖ్య విషయములలోగూడ, అధ్యక్షులు నిరంకుశముగ బ్రవర్తించుట యాచారమగుచున్నది. అధ్యక్షుని యుత్తరువు నతిక్రమించుటకు వీలులేదు. కామన్సు సభలో, అధ్యక్షుని యుత్తరువు నభాభిప్రాయము నకు విరుద్ధముగనున్నపుడు, సభ వారి యభిప్రాయమే తుదకు కొనసాగును. సంస్కరణ శాసనముమాత్ర మట్టియవకాశ మొసగదనియు, తమ యుత్తరువే ఖాయమనియు, అధ్యక్షులు పలికిరి. ప్రజాస్వాతంత్ర్యవిషయమున, పార్లమెంటు సభవారి సాంప్రదాయముల సంగీకరింపకజోవుటయు, తదితర సందర్భములలో వానినే ప్రమాణముగ గైకొనుటయు, విచిత్రముగ దోషకమానదు. మరల నొక విషాదసంఘటనము జరుగకు డ చర్యదీసికొనగోరుటకు, జన్నాగారు అనుజ్ఞ వేడిరి. ఇదియు బనికీరాదని, అధ్యక్షుడు దుత్తరు వొస గె ను. శాసనసభలు ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షింపజాలవని మరల తేటతెల్లమయ్యెను. ప్రతిష్టంభమా, వెనుకబట్టెను. గాంధీమహాత్ముడు గోరిన రీతిని, అకాలీలు ధర్మపథమునువిడనాడక అహింసా వ్రతమును దీక్షతో నివహించుచో, వారి మనోరథ మిడేరకమానదు. ఏలనన, తమలక్ష్యమును సాధించుటలో, అకాలీలు గనుపఱచిన త్యాగము నిరుపమానమై, ఎల్లరకు మార్గదర్శకమై యొప్పెను.

లా, ఆర్డరులు

లా, ఆర్డరు పదములకు, హిందూదేశమునందు విపరీతార్థమేర్పడినది. ప్రజాస్వాతంత్ర్య నిరోధమున కియ్యది పర్యాయపదమయినది. ఎల్లర కిది అనుభవైక వేద్యము. రీడింగుప్రభుగారు ప్రజల సంతృప్తి ముఖ్యమని ఎంతక, లా, ఆర్డరులను రక్షించుటయే తమప్రధాన కర్తవ్యమని భావించుచున్నారు. ఫలిత

మేముయినది? లా ఆర్డరుల పేరుతో ప్రజలహక్కులను భంగపరుచు కొలదియు, వారియసంతృప్తి మిక్కుటము గాజొచ్చెను. ఇప్పుడు వ్యాపించి యున్న విషమస్థితి కిదియే కారణము. ఇప్పటికింకను అధికారవర్గ మిహింసగలిగి గ్రహింపకుండుట శోచనీయము. లా, ఆర్డరుల విషయమై సామాజ్య శాసనసభలో నించుక వాదప్రతివాదము జరిగెను. క్రిమినలు లాసవరణ చట్టముక్రింద, పెక్కుమంది శాసనసభ్యులు జయిలుకు బంపబడిరని, పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు వివరించిరి. నుప్ర సిద్ధమగు 144 శెక్షన్ క్రింద, మాలవ్యాగారిని నిర్బంధింప నెంచగ వారు ఆశెక్షనును అతిక్రమించిరి. ఈ సంగతిని మాలవ్యాగారు హెయిలీగారి కెరుక పరచిరి. లా, ఆర్డరు లెటుల దుర్వినియోగమగుచున్నచో సర్దారు కర్తారుసింగు, గోస్వామిగార్లు స్పష్టపరచిరి. పాశము హెయిలీగారు క్రభుత్వచ్యును సమర్థింపజోయిరి గాని, చేత గక తిమిక్రిందుల యి రి. మాలవ్యాగారిపై నిషేధపుటుత్తరువు ప్రయోగింప బడినపుడు, ఔర్ పిలీయం విన్ శెటు గారు హోంమెంబ రయినను, లామె.బరుభాగతీ యుడే యని, హెయిలీగారు బహులు జెప్పిఆక్షేపించిరి. డాక్టరు సప్రూగారి కీలోపము నంటగట్టవలె నని హెయిలీగారు యాహించియుందురు. కాని, లాఆర్డరులను పరిపాలించువారు హోంమెంబరేగాని, లామెంబరుగాదని ఎల్ల రెజిగినసంగతియే లామెంబరు కెట్టిబాధ్యతయుండజాలదు. ఐనను, లామెంబరుతో ప్రభుత్వమువారు యోచించుచుండు రని జెప్పి, హెయిలీ గారు తప్పించుకొనజూచిరి. ఆ న మయమున, డాక్టరు సప్రూగారు జబ్బుగనున్నటుల, మాలవ్యాగారు హెయిలీగారి కెరుక పరుచుటచే, వారు నిరుత్తులయిరి. హోంమెంబరుగాని, మరియే యితర ప్రభుత్వసభ్యుడుగాని, భారతీయలా గారాయని విచారింప నవసరములేదు. ప్రభుత్వయంత్రమున బ్రవేశించినపుడు ఎల్లరును ఒక్కవిధముగ నేదిగుచుందురు. ప్రస్తుతసమయమున లా, ఆర్డరులను కొనసా గించుచున్నవిధము నేరును సమర్థింపజాలరు. ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించిన గాని, ఇట్టిదస్థితి తొలగజాలక.

స్వరాజ్యపక్షము

స్వరాజ్యపక్షము అధికారుల పరిహాసకు పాత్ర మగుట వింతగాదు. వీరి వెనుకాడెడి స్వభావము గాంచి, అధికారసభ్యులు చులకనజేయదొడంగిరి. చాతీయపక్షమున కొక దాతిగాని తెన్నుగాని గనుపింపదని, హెలీయిగా రధిక్షేపించిరి. నిన్నటిదినము ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారి క యం శ ము ను గూర్చి వోటుజేయునధికార ముండవలెనని గోరగ, ఇంతకుపూర్వము ఇండియాప్రభుత్వశాసనమేతోలగ పలయుననియు, సప్లయిలనన్నిటిని నిరాకరింపవలయు ననియుదెలిపినసభ్యుడు, నేడుచట్టమును ప్రమాణముగ గైకొనుటవలన తమకెంతయు సంతసము గలిగెనని బ్లాక్టుగా రెగతాభిజేసిరి. శాసనసభలో బ్రవేశించినప్పటినుట, అసహాయవాదులు దోవలోనికివచ్చెదరని యూహించిన అధికారులతలంపులు సఫలమగుచున్నవి. అందుచే వారికి సంతసముగలుగుట వింతగాదు. జెంగలు గవర్నరుగ లిట్లను ప్రభువుగారు, స్వరాజ్యపక్షముపై నాగ్రహము గనుపరచిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రతిష్టంభన ప్రయత్నములను సహించవీలులేదని లండను టైముస్ ప్రతిగర్జించుచున్నది. కాని, స్వరాజ్యపక్షమువారిలోగలిగిన మార్క్సవాదిన, టైముస్ ప్రతినయితము సంతసింపక మానదు. హైందవశాసనసభలో ప్రతిష్టంభన మంతరించుటచే, సహకారమే మిగిలియున్నది.

ನಿಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿರುವಂತಹ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

హిందూ మతమునకు కలగజేయుటకు నేను సాను
మానిన గణపరచుచున్నాను. నన్నొక స్నేహితునిగా మీరు
జూచుకొనుట లేదు. బ్రాహ్మణ మింప నుపాసించుటకు కత్తి నాడు
గొట్టియినది. అందుకై నేను నిరాశపడెనుచున్నాను. ఇప్పుడి
ప్పుడు సంస్కృతమును మొదలుచు చానినందు చతుమును
బుద్ధులందు మన చూపుటకు సంపూర్ణబాధ్యతావహక ప్రభు
త్వము సంపాదించుటకు మార్గము. రిపబ్లికు కాఖిలమిదమాడ
మంత్రుల సలహాను తీసికొనుటకు నేను యిచ్చ గిం
చుచుంటిని. కాన్సిలరులో అధిక సంఖ్యకులై సంపూర్ణబాధ్య
తవహింపఁ బడారే వశమువారి నెవరు మంత్రులనుగా తీసికొ
నుట కాకిష్టము. కాని ఫలితములందు బాధ్యతవహించిని చారు
ప్రభుత్వమునకు వర్ధకులకు చెప్పజూచుటయిన నాకిష్టములేదు.
నేను సహాయములేదు దలంచినవారు నాస్థితిని బాగుగఁగఁపిం
గలిగియుండుట, మీరు కావలసిన చేయవలసిన నాకు అన
వలయుకలదును. (అ. (మె).)

సహకారమువలన నెట్టిలాభములుగలవో వివరింప నవసరములేదు. ఇట్టి సందర్భములందు స్వరాజ్య పక్షమువారినిగాని మరి యేపక్షమువారినిగాని నిందింప నవసరములేదు. సదుద్దేశ్యముతో వారుచేసిన యత్నములు విఫలమయినందులకు విచారించనక్కర లేదు. ఇప్పుడు నేర్చుకొనవలసిన పాఠముకంటే గలదు గాంధీమహాత్ముడు పట్టించిన మార్గమే త:ణో పాఠముని నిర్ణయముగనున్నది. దాని నిపుడయినను దీక్షతో కొనసాగించినచో, జాతీయవిముక్తి కవకాశము గనుపించును.

జాతీయవిద్య

పాశ్చాత్యవిద్యయగు దానితేరి, పాశ్చాత్యశాస్త్రములందపాఠమును పాండిత్యముగణించి ప్రసిద్ధిచడ సిన ఆచార్యప్రభులచేతను కలకత్తాలో ప్రసంగించుచు, జాతీయవిద్యావ్యవస్థలను చక్కగ తేలు పరచితి. ఆధునికవిద్యావిధానము, జాతీయ చైతన్యము నెటుల అణగదొక్కెనో, ఆచార్యుడు వివరించెను. రాయగారు దెలిపియు, భారతీయులు తమ వ్యక్తిత్వమునే మరచిరి. ప్రపంచమునంతను స్వాధీన పరచుకొనినను, అన్యరు పోగొట్టుకొనినవిమ్మట ఏజాతీయమునను అంతరింపకమానదు. జాతీయవినాశమును నివారించుచినయెడల, జాతీయవిద్యను వ్యాపింపజేయుట అభ్యుదయము. ప్రభులచంద్రరాయగారు రాజకీయవిషయములలో పితృపముగ పాల్గొనక, కేవలము జాతీయనిర్మాణకార్యములలో పాల్గొనుచుండుట జగద్విదిమి. అట్టివారి యుపన్యాసములకుగూడ భోగూడదని, ఇక స్నేహితుగారు హైస్కూలు విద్యార్థులను నిషేధించిరట. ఆధునిక విద్యావిధానము, విద్యార్థుల స్వాతంత్ర్యము నెటుల అణగదొక్కచున్నదోగ్రహించుట కీ విద్యనము చాలదా? స్వార్థహితులగు దేశనాయకులను గూలించి వారియపదేశములను వినుటకయినను భారతీయ విద్యార్థులు నోచుకొననియెడల, వారివిద్య నిరుపయోగముగాదా? దేశభివృద్ధికి భంగకరముగాదా? ప్రస్తుతసమయమున దేశమునందంతటను వ్యాపించియున్న భావదాస్యమునకు, ఆధునికవిద్యయేకారణము. దీనిని తొలగింపవలసినన, జాతీయ విద్యావ్యాప్తియే ముఖ్యసాధనమని గ్రహించుట అవసరము.

సింగపూరు సౌకాశ్రయము

సింగపూరు సౌకాశ్రయ నిర్మాణమును చాలించెదరనువార్త, జపానులో సంతసముగలిగించె నని, తెలియుచున్నది. "ఆహాయి" యను పత్రిక, జపానుకొక గొప్పయుపద్రవము దొలగెననియు, జపానీయు లీవార్తను విని సంతసించుచున్నారనియు, వ్రాయుచున్నది. ప్రస్తుతసమయమున తాత్కాలికముగ విరమించినన, కన్సర్వేటివుక్రభుత్వ మధికారమునకు వచ్చిన మరల సింగపూరు పునరుద్ధరింపబడనేమో ననిచూతము, ఆహాయిపత్రిక భయపడుచున్నది. ఇంతవరకు దెలిసిన సమాచారము బట్టి, సింగపూరు సౌకాశ్రయ నిర్మాణమును పూర్తిగ వదిలిపెట్టట దోచదు. యుద్ధరీతిరముల నధికముజేసినకొలదియ, వివిధజాతులమధ్య సందేహములు, అనుమానములను ప్రబలుట సహజము. కలహకారణములు మొదలగును. ఆయుధబలముచేగాక, అన్యోన్యప్రేమచేతనే యుద్ధముల నంతరింపజేయ వీలగును. లేబరుమక్షమువారితిరతలంపులను సాధించినను సాధింపకున్నను, ప్రపంచశాంతిని భద్రముగ కాపాడుటకు తమకీక్రింతను భారబోయుట ముఖ్యము. ప్రస్తుతసమయమున భవిష్యత్తులపొరుగు, తమతమ యుద్ధపరికరములను

ఆంధ్రుల గాంధీమహాత్ముని పుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథాశక్తిని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు	వాగ్దానములు	కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు
శ్రీ దాట్ల చిననీలాద్రి రాజగారు, పెనుమల్ల	7418-1-0	ఇదివఱకు 4081-2-0
కలిడిండి నరసరాజుగారు, పొలమూరు	116-0-0	శ్రీ లజపతి ఖాదీహాసను, గుంటూరు 5-0-0
కలిడిండి రాజంరాజుగారు, పొలమూరు	8-0-0	కె. సోమన్నగారు, తుని 2-0-0
	4-0-0	సి. హెచ్. సన్నాసిగారు, తుని 1-0-0
		ఎమ్. రమణగారు, తుని 1-0-0
		మిట్టపల్లి వెంకటప్పయ్యకంపెని, గుంటూరు 1-0-0
		కలిడిండి కామేశ్వరరాజుగారు, పొలమూరు 8-0-0
		కొత్తపల్లి వెంకటాచార్యగారు, పొలమూరు 0-8-0
		కర్నూలుజిల్లా నల్లగట్లగ్రామం అన్నమరాజు నరసరామయ్యగారు తనసోదరుని వివాహసమయమందు చెడించినకట్నం 5-0-0
		ప్రొద్దుటూరుతాలూకా పెద్దశెట్టిపల్లెగ్రామం పడకండ్ల మాణిక్యరావుగారు తమసోదరి వివాహసమయమున చెడించినకట్నం 5-0-0
మొ	7540-1-0	మొ 4059-10-0

పెంచుట మరల బ్రయత్నించుచున్నారు. పరస్పర వైషమ్యము లధికమగుచున్నవి. పరిస్థితులు విషమరూపము దాల్చుచున్నవి. పెద్దజాతులు ధైర్యమూని, తమ యుద్ధసామగ్రిలను తగ్గించుకొనినగాని, చిన్నజాతులకు మార్గము జూపజాలవు.

కెనియాకమిటీ

కెనియాకమిటీకి అధ్యక్షతవహించుటకు దగిన వారు భారతీయులలో నవరునులేనటుల, సింప్సనుగారి నొకరిని నియమించిరి. ఇట్టికమిటీలన లాభముండదని, ముందుగనే జెప్పవచ్చును. డిల్లీలోనూడ నీ కమిటీవిషయమై యుత్సాహము గలుగలేదని దెలియుచున్నది. కమిటీవారు ఇంగ్లండుకుబోయి, కాలనీల కార్యదర్శితో ముచ్చటించెదరట. కెనియా సమస్యవిషయమై బ్రిటీషుక్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనయందలి నిర్ణయములగూర్చి, కెనియా కమిటీవారు కాలనీలమంత్రికి విన్నపముగావించెదరట. ఇండియాక్రభుత్వ ప్రకటనజూచిన, ఇదివరకు జరిగిన నిర్ణయముల నొకింత మార్పువచ్చును. అంతియగాని, పూర్తిగ మార్చివైచుటకు వీలుగనుపించదు. కెనియాప్రకటనను, భారతీయుల పౌరస్త్వపుహక్కునే నిరాకరించుచున్నది. భారతీయులకుగ వలసిది, సమానస్వాతంత్ర్యముగాని, ఏదియో నొకవిధమగు రాజగారు. కెనియాప్రకటనపు ఆధారమునే వారంగీకరింపరు. సింపుసను కమిటీవారు బోయి, కొలదిమార్పులను గోరి, లాభమేముండును? పూర్తి మార్పుజేయుటకు, కాలనీల మంత్రియగు థామసుగారు సుతరాం అంగీకరింపవని, వారి ప్రసంగము దెలిపియుండెను. థామసుగారు గూడ ఆధికారదేశీయుల తేమమే తమకు ప్రధానమనియు, వారికి యూరపీయనులే సంతృప్తులగు నుండవలయుననియు దెలిపి మామూలు పాటపాడిరిగాని, భారతీయుల హక్కుల సంగీకరించుటకు ధైర్యముతో నిలువబడరయిరి. ఇట్టిసందర్భములలో శేపటి

దివము నెడలెడి కెనియాకమిటీ, మామూలుకమిటీలదాని త్రొక్కనేగాని, వేరురూపు గలిగింపనేరదు.

హెయిలీగారి జెడలింపు

జాతీయోద్యోగులను నధికముగ నియమించి, యూరపీయను యుద్యోగుల నైకొనుట మానివైచుచో, అనవసరము గలిగినపుడయినను శారువచ్చి సేవజేయజాలరని, హెయిలీగారు భయపెట్టిరి. మూలవ్యాగారి కేంకను యూరపీయను నిపుణులూత్రము గావలయునట. ఇప్పుడుద్యోగముల నున్నవారు నిపుణులేయని, హెయిలీగారు సమర్థించిరి. హిందూదేశమునకు యూరపీయనుల వసరమని దోచుటచేతనే, వారినింకను రప్పించుచున్నామని, హెయిలీగారు వెల్లడిజేసిరి. స్వరాజ్యము నొనగకున్నను, భారతీయుల కున్నోద్యోగముల నొనగుటకయినను, హెయిలీగారు సమ్మతించుటలేదు. ఇట్టివారి యనుగ్రహమును నమ్ముకొనిన, స్వరాజ్యమెన్నటికి లభించునో యూహింపవచ్చును.

శ్రీ మైలవరముబాలభారతి సమాజము:

పైసమాజ కార్యాలయ చెప్పపురి నాడుతుమహాశయ సత్సయన శ్రీ కేశవరాయ సామంతులము 4 ఖంబుల ప్రాసీపు యూరపీయకామ్యము హిందూ దొక విండు గావించుటను.

యావత్పూర్వకతపాల మనుష్యుల ప్రథమ సమావేశము: ఈనడ అశ్వనగంధులవారు భూభేరిని నిర్ణయించుటకీధ్యక్షుని నియమించుటకును, 17 వ తేదీనాడుం 4 వంతు 4 గం, 48 మూడుపిధిలో సంభుభకనమునందు జరిగెను

ధీప్తికు ఎండవరు సాసముటి: శ్రీ ఎన్.వి.ఎ. మణియ్య ఎం.వి. గారు శేపుసామంతులము 15-15. 5 శుభరామచంద్రపీఠిలో పై సమాజభవనము నందు నిచ్చి, విశ్వాటిని జెల్లుకొద్ద గంధము "భవాధిపతి శాగరిక తాక్షి" నుగూర్చి ఉత్సవించెదరు.

అసయవాదులగువకీళ్లు

హైకోర్టు రిజిస్ట్రరునుండి తొలగింపబడుట

నేడు హైకోర్టునందు, ఎన్. నారాయణ అయ్యరు (మధుర) బారిష్టరు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, (గుంటూరు) బులుసు సాంబమూర్తి, (కాకినాడ) కె. కామరాజు (వెంకటపురం) గొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రి (గుంటూరు) కొండ వేంకటప్పయ్యగార్ల పేర్లు హైకోర్టులోని న్యాయవాదుల పట్టికనుండి తొలగింపబడెను.

టరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్యగారి (నెల్లూరు) కేసులో మాత్రము వైయుత్తర వీరులేదు.

నేడు ఉదయము 11 గంటలకు హైకోర్టులో, గౌరవరాజు శ్యామశాస్త్రి, న్యాయమూర్తి, రామేశం శ్యామశాస్త్రిగార్లు పురోహితులుగా వైయ్యవారిని న్యాయవాదుల పట్టికనుండి తొలగించుటకు తీర్పునిచ్చిరి.

కోర్టు ముందుగా, ఆద్యోగము జనరల్ టి. ఆర్. తోటరామ శాస్త్రిగారు ఈ కేసులలోనివలన కొంతకాలముండినందు, ఆలోచనలకు హైకోర్టుకేసుల సమాఖ్యలు టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యరుగారు తొలుపును నియమించిరి.

నోటీసులో చేపట్టిన కట్టికలో మధుర ఎన్. నారాయణ అయ్యరు, మధుర ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగార్ల విషయము వేరియం మిగిలిన వారి విషయము వేరియం కామచంద్ర అయ్యరుగారు చెప్పిరి. బులుసు సాంబమూర్తి కే. కామరాజు, కె. కన్నటి సత్యనారాయణ కొండ వేంకటప్పయ్య, టరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్య, గొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రిగార్లు ముంబయికి దరఖాస్తుచేయుటకు లేరు. దరఖాస్తు ప్రతిపక్షిరమును వెల్లువనాదు. పట్టా లేనపుడు వారు న్యాయవాదులుగా నడచుట, న్యాయవాదులు కానపుడు వారిపై ఇట్టి చర్యలు చేయవలయు ప్రమాదము గాదు రామచంద్ర అయ్యరుగారు చెప్పిరి.

నారాయణ అయ్యరుగారు మధురలో హైకోర్టు కీర్తిలు గల నుండి కృత్రిమ తత్కారికముగా మునిగారు. కాని ఆయన జెయిలుకు పోయినపుడు తరువాత కూడ, వెనుకటి కట్టికలో కొంతకాలముండినను, ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు వారి పురు. వీరై న్యాయవాదుల పట్టికనుండి గాక తలచున వేరియంకిందనే చచ్చుపుచ్చు కోసరలేన- ఇది లోపములని రామచంద్ర అయ్యరుగారు మానిరి.

ఆద్యోగము జనరల్ గాను వైకృతపాతముతో ఏకీకరించిరి. వైకృతపాతము (లక్ష్మీనారాయణగారు కప్ప) కట్టాలకై దరఖాస్తులను వెల్లువనాదు, పట్టాను పసకటకుగాని నిరాకరించుటకు గాని హైకోర్టు కిరకము గలదు. అంతియగాని వారిపట్టాల కృతధిమిగిసి, ముంబయికి దరఖాస్తును వెల్లువనాదు, న్యాయవాదులకు లేనపుడు వారిపై చర్యలు చేయవలయు న్యాయమూర్తుల కధికారముండదేమో యని ఆద్యోగము జనరల్ గారు తలచిరి.

కాని న్యాయమూర్తులు వైయ్యవారి యభిప్రాయముల తోను ఏకీకరించలేదు. న్యాయవాదుల పట్టికనుండి ఒకవారు కట్టాను పొందిన పట్టిక మరలముం దరఖాస్తులను వెల్లువనాదు వెల్లువనాదు వారిపై చర్యలు చేయవలయుననియు, అదల- వెనుకటి కట్టికలో చాటునయు న్యాయమూర్తులు నిర్ణయించిరి.

అ.తట కనుగగా ఎన్. నారాయణ అయ్యరు హైకోర్టు లక్ష్మీనారాయణ బు. సాంబమూర్తి కే. కామరాజు కె. కన్నటి సత్యనారాయణగొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రి కొండ వేంకటప్పయ్య ట. వేంకటసుబ్బయ్యగార్ల కేసులు తీసికొనబడెను. వైకృత ఒక్కరును మాత్రమేలేదు. వారికేమన ఎవరను కేసుకు ఉంచుకోనలేదు. నారాయణ అయ్యరు గా గొల్లపూర్తము తమకు బంపబడిన నోటీసును సమాధానము బుచ్చుకొనిరి.

నారాయణ అయ్యరుగారు

ఏరు 1921 వ సంవత్సరమున హైకోర్టు కేసు చేరు మధుర కోర్టు సాగించుచుండిరి. ఆయన తూర్పు 29, 1922 వ మధురలో కొనసగి న యువ న్యాయమున కై ఒక సంవత్సరము కేసుకిరయం 200 ల బాల్కనాయు పొందియుండెను. ఆతరువాత ఆయన కట్టికనుండి ఏరు తొలగించబడెను. సమాధానమును చెప్పకొనలేని నోటీసుబంపబడెను.

అందుకు అయ్యరుగారు తమ ప్లేటు మెంటును బాపిరి. పాంశము రాజీయభిప్రాయములకై కథకులను కద్దరికి పొందిపుడు అతనిని మేము మేము. నోటీసును బంపిపుడు సమాధానమును సమర్పించుట మొదలు ఇట్లును లేవండెను గాని కిరక వారి బంపి కట్టికను లేదని చెప్పెను. 1920 వ సంవత్సరమున కాంగ్రెసు అసమాన తీర్మానమును గావించెను. అందులో కోర్టులపై హక్కుల మొక సాధనము. గాంధీయజ్ఞుని నిర్బంధాంతరము ఆయన మధురలో రాజీయభిప్రాయము గావించుచుండెను. కాంగ్రెసు కోర్టులపై హక్కుల నిరకను కట్టుకొనలేదు. అట్లు చేయకంతకును మరల న్యాయవాదులపై సాగించవలెననిగాని పట్టాకై దరఖాస్తును వెల్లువనాదులేదనిగాని ఆయన కట్టికపాతము లేవండెను.

(న. న్యాయమూర్తి:— ప్లేటు మెంటు ఆ తయ కాజీయోపన్యాసమునున్నది. మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో ఆయన ఏమిచెప్పెను.

ఆద్యోగము:— ఈ కోర్టులను తనకు నిర్వాహములేదని చెప్పెను. క్రాసురీక్ష చేయలేదు.

ఆద్యోగము జనరల్ కి దిగిపోయి తీర్పును చదివెను.

హైకోర్టు రిజిస్ట్రరు:— పాతము ఎట్టి యభిప్రాయములను గలగియుండవచ్చును. కాని ఈ కోర్టుల నిర్వాహమును సుబంధించింతరింపకు, ఈ కోర్టులలో వృత్తి సాగించుటకు వారిపై చర్యలు చేయవలయు అధికారముగలదు. కోర్టులను నిర్వహించుచున్న కోర్టుల ప్రముఖ నిర్వాహముగాదుయు ఆయన తలచియుండుటచే, ఆయనపేరుకు హైకోర్టు కీర్తి-ట్టికనుండి తొలగించలేదని నేకులేవు నొసంగుచున్నాను. అనుపదా: న్యాయమూర్తిగారిపై తీర్పుతో న్యాయమూర్తి, రామేశం, అజ్ఞానగార్లు ఏకీకరించిరి.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు

లక్ష్మీనారాయణగారు కేసు తనవారి తీసికొనబడెను. ఆద్యోగము జనరల్ గారు కేసును సుబంధించిన మేజిస్ట్రేటు కోర్టులోని కాగితములను చదివిరి.

గుంటూరు జిల్లా మాజెర్ల గ్రామమున లక్ష్మీనారాయణగారు, ముదభూషి కేదారం నరసింహాచార్యులుగారును ఉపన్యాసముల నిర్వహించుటకై నెహ్రూజీ కేసును క్రింద 1 సంవత్సరము కట్టిపొందిరి. అందుచేత వారిపై చర్యలు చేయవలయు అని నోటీసు పంపబడెను. మా. కే. నరసింహాచార్యులుగా అదివరలోనే పట్టాకై దరఖాస్తుచేసెను, తనవెనుకటి ప్రకారము విచారమును వెల్లువనాదు, హైకోర్టు ఆతీమాత్రము నగిరించి పట్టా నొసగించుచుండిరి.

ఉ. ల. నారాయణగారును ఆచార్యులుగా మోజెర్ల గ్రామమున ఉపన్యాసముల నిర్వహించుటకై హైకోర్టు ఉద్యోగుల నత్తరువుల నల్లఘి పరలేనియు, తల్లిరి వెల్లువనాదును వీరుబోధించిరి. హైకోర్టు ఉద్యోగులకు సమైక్యము బ సమాధానము వారి కట్టికకు: నొసగించుచుయు వీరు బోధకొనిందిరి. అందువలన తాలూకాలోని హైకోర్టు ఉద్యోగుల స్థితి కష్టమయ్యెను.

గో. ఇన్ స్పెక్టరు (హైకోర్టు, హైకోర్టుకేసు, ఇరవురు హైకోర్టు గార్లు, డెప్యూటీ కమిషనరులు సాక్ష్యములతోని భాగములు చదువుడెను.

ఉపన్యాసముల ఫలితముగ లేవెను ఆ ప్రియ, (పాణము: నును కష్టముగ నుండె నియు గార్లు భావించుచేయుచుండె వారు లాగివే నుబరెరియు సాక్ష్యములందుండెను.

(న. న్యాయమూర్తి:— మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో నిందితుడు ఏమి చెప్పెను.

అ. జె:— కేసుపై వెల్లువనాదు.

ప్లేటు మెంటుగతము సమర్పించుకొనెను. హైకోర్టుకాభిప్రాయమును నత్తరువుల సల్ల ఘిపునునియు, సరైలిలిపివేయెను.

మరియు తాము బోధించినది వాస్తవమేనని యంగీకరించిరి. (కలెక్టురు: అందువలన కేసునకునివారు మేజిస్ట్రేటుతో చెప్పిరి.

(న. న్యాయమూర్తి:— ఈయన జెయిలులోనుండి కచ్చిక దెబ్బకు: ఆద్యోగము:— 1922 లో అనితలచెదను.

(న. న్యాయమూర్తి:— చర్యలు చేయవలయు కిరకలనగ్రామము జరిగింది: హైకోర్టు కేసు:— ఈ కేసులను గూర్చినవివరములను మేజిస్ట్రేటులు హైకోర్టుకు వెంటనే తెలుపలేదు. తరువాత అందరు మేజిస్ట్రేటులకును సర్కులకు లు ను బా క న్యాయ నోటీసు: తుండెను. ఏమిట ఈ న్యాయవాదులకు నోటీసులు జరిపబడెను.

(న. న్యాయమూర్తి:— చర్యలు చేయవలయు కిరకలనగ్రామము జరిగింది: హైకోర్టు కేసు:— ఈ కేసులను గూర్చినవివరములను మేజిస్ట్రేటులు హైకోర్టుకు వెంటనే తెలుపలేదు. తరువాత అందరు మేజిస్ట్రేటులకును సర్కులకు లు ను బా క న్యాయ నోటీసు: తుండెను. ఏమిట ఈ న్యాయవాదులకు నోటీసులు జరిపబడెను.

అ. జె: కేసు, అలవాదము: హైకోర్టు మేజిస్ట్రేటుగారి విషయమై ఇట్టికే కేసుపై చర్యలు చేయవలయునని చెప్పెను.

నిందితుడు మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో సాక్ష్యములకు నిరాకరించెను.

తీర్పు:— బహిష్కారముకు హైకోర్టు ఉద్యోగుల కట్టికలనగ్రామము పుల్లరి నిరాకరించుచు ఈ కేసుబోధించెను అందువలన హైకోర్టు ఉద్యోగులకు తమ ప్రమాదము చర్యలు నిరాకరించబడలే పోయిరి.

ఈ కేసు ఆసయోగమును ఉద్యమమునకు సుబంధించిన నాడు, కోర్టు చర్యలను సాక్ష్యములకు నిరాకరించెను. అట్లు సాక్ష్యములకు తినితికి విరుద్ధములు చెప్పెను. కట్టికల రాజీయభిప్రాయములతో మాకు నిమిత్తము కేసు. కాని ఈ ప్రభుత్వ నిర్వహించు కోర్టులందు సాక్ష్యములకు నిరాకరించుచున్న కోర్టు నిర్వాహము కట్టికలనుచు అజీయోగము న్యాయవాదులను గ నుంచుచును మిక్కిలి అసమర్థము. ఆయనపేరు నీకోర్టు పట్టికనుండి తొలగించుచు ఈ కేసు సుబంధమున విచారమును ఆయన పట్టాకైనిన హైకోర్టు సుబంధమున (ఇన్నుకు) బాధరలే నని యుత్తరువు చేయుచున్నాను. ఈయన ఎక్కడెక్కడ తన ప్రకారము విచారము వెలుపుచు దరఖాస్తును వెల్లువనాదు ఆ విషయమై ఆనాటియట కట్టికలనుండెను, ఆయన పేరును కోర్టికేసులందుండి.

లక్ష్మీనారాయణగారు ఇంగ్లాండులోని హైకోర్టు సుబంధమునగాని విరాంతుగాని సుబంధమున నసంబంధించిన వారని యంగ్రహించెప్పిరి.

సాంబమూర్తి, కామరాజుగార్లు

వీరుపురికేసు కట్టిక తీసికొనబడెను. వీరు నెహ్రూజీని నిరాకరించి జెయిలుకు పొందిరి. అ. జె. యోగ, నుముకేరి ఇతరుల నందు చేర ర లేదని బోధించి ర్వి సాంబ మూర్తి గారు ప్రభుత్వము వారి యుత్తరువును నిరాకరించి స్వతముగ కాంగ్రెసు కార్యాలయమున బాధితులకామును ప్రతిష్ఠించిరి, రామచంద్రులొకరిని జేరవేరి ప్రబోధించిరి.

(న. న్యాయమూర్తి:— వారి రాజీయ ఆర్థికములతో మాకు నిమిత్తములేదు. మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో వారినివరద ఎట్లాండె?

ఆద్యోగము:— నెహ్రూజీని నిరాకరించి, కోర్టు చర్యలందు సాక్ష్యములకు నిరాకరించి, నిరూపకాధికారమును తమ మాతృకేసును కేసులు లనియు చెప్పిరి.

ఆద్యోగము జనరల్ యంగించినవక టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యరుగారు ఇట్లు చెప్పిరి:— ఈ కోర్టు కు విధానమునకు సంబంధించినంతరకు ను వీరు నిరవు: మా దోషులే. కాని బాధితుల తామును ప్రతిష్ఠించుట అక్రమమని చెప్పెను న్యాయము గాకమా ముం

(న. న్యాయమూర్తి:— వారితో మనకు నిమిత్తము లేదు. అది క్రిమినల్ కోర్టుల కని.

తీర్పు:— కా. తిని కాపాడునియిత్రమై వారు నెహ్రూజీని నిరాకరించి, అలవాదమును మనది యుద్ధమునకు సురక్షమును. వారు కోర్టు చర్యల ఏగించిరి. నిరంకుభాధికారమును తమ మాతృకేసునాత్మ్యమునకు విరోధమును బోధించిరి రాజీయభిప్రాయము వెల్లువనాదు ముదభూషి: కాని కోర్టుకు సంబంధించి యంగీకరింకలము ఇట్టివిధానము నగ్రం బింపాలకు. అం చేత వీరు నిరవు: వేర్వేరు కట్టిక నుండి తొలగించుచుండెను.

సత్యనారాయణగారు

వెన్నెటి సత్యనారాయణగారు రామచంద్రపురమునకు ప్రిదక్షు నుండి గ్రామాధికారులను రాజీయముల నొసగుడని బోధించి ప్రభుత్వమునెడ: అవిశ్వాసమును న్యాయించెప్పిరి. 144 వ కేసునుండి నోటీసు నుల్ల ఘింది. పత్తు: ను చెల్లించలేదని ప్రబోధించిరి. నెహ్రూజీని చెల్లించుటకు నిరాకరించి జెయిలుకు వెల్లిరి. విప్లవకమైన యుద్ధమునందు సాక్ష్యములకు మేజిస్ట్రేటు తీసికొనెనని చెప్పెను.

కోర్టుచర్యలందు సాక్ష్యము నిరాకరించినయు ఆద్యోగము జనరల్ గారు చెప్పిరి.

వైకృతముగని తీర్పు చెప్పబడెను. పేరు కట్టికనుండి, తొలగించబడెను.

శీతారామశాస్త్రిగారు

శాస్త్రిగారు గుంటూరునందు పీఠమునండిరి. పాతము 144 వ కేసును ఉత్తరువు నుల్లంధించి ఉపన్యాసించిరి

వాది వైశ్య

నాభాసత్యగ్రహము

రెండవ హామీదీక్ష

28 వ తేదీని అమృతనగరుండి బయలుదేరెను

యూరప్ వివరములు

ఈ బరహారు 500 మందియను ఖైదీలను 28 వ తేదీని అమృతనగరుండి బయలుదేరి మార్చి 10 వ తేదీ మద్రాసుకు వచ్చి ముందుగంటల మోగాలేరి. సురక్షమును చెబుటకు రైల్వే కానింగులద్ద పట్టణవాసులు హిందీలు మహమ్మదీయులు సిక్కులు మున్నగు వారందరూ ఘనముగా స్వాగత మొసగిరి. తొలిబయలుదేరు గురుద్వారామునకు చేరుకను మైదానమున బసచేయుటకు దేరాడ వేదికను గాని ప్రభులు ౩ వజ్రపుక బరహారు ప్రార్థించుటచే వారు ఈరేంపుతో పట్టణములోనికి జరిగి. పాపాలు దారిపాముగునను వారుబడియుండి వారికి స్వాగతమొసగిరి. పిమ్మట గొప్ప బహిరంగ సభ జరిగింది. ఆసభకు 50,000 మంది వచ్చిరి. ఆరాత్రియును మరునాడు మహమ్మదీయులను మతవిషయములలో సంగతి. పి. ఇంద్రవేంకటాచార్య గవర్నమెంట్ కాలక్షేపము చేసిరి.

9 వ తేదీ ఉదయమున 7 గంటలకు నాభాసత్యగ్రహ ప్రభావోద్వేగము పెరగజేసారు డిప్టీ కమిషనరును మోగాలేరి వచ్చి చూచినతరువాత కమిషనరులతోను యితర ప్రభులుతోను సంభాషించిరి. దానిఫలితముగా 9 వ తేదీ మద్రాసుకు 2 గంటలకు దాక్టరు మధురాదాసు, భావాగులు మహమ్మదు, ఎస్. మధోసింగి గార్లను మరకొందరును జేతదారును సందర్శించి జయిటోలో ఆఖండపాతము ముగియగానే మరలి పోయెదరని వాగ్దానము చేయవలెనని కోరిరి. మరలవయములలో తాపెట్టి వాగ్దానమును చెయ్యని జేతదారుడు తెలిపెను.

ప్రజల కందరిని పోలీసువారిని గుర్రపుకలు వారిని గూడ అకాలి భర్తసకమునం దన్న దానము చేయవలెనని 8 వ తేదీని మోగానుండి బయలుదేరు మహాత్మా కృపాలదాసుగారు మామ్రాస్ లోనికి వెళ్ళి వెళ్ళిరి.

శుక్రవారము ప్రార్థనలు

ఖాలిఫా నామ స్మరణము

మాలానా మోకతాలీగారు

ఖిలాఫతు సమస్య అంగీకార ప్రభుత్వమువారితో పరిష్కరింపబడునరకును శుక్రవారము ఖుర్బా ప్రార్థనలపుడు ఖాలిఫా అబ్దుల్ హక్ ఖాన్ నామ స్మరణచేయవలెనని అని భారత ఖిలాఫతు సభాధ్యక్షుడు మాలానా మోకతాలీగారు పకటించిరి. (ఆ. (వె))

అఖిలభారత ఖిలాఫతు సంఘసభ కలకత్తాలో 19,20 తేదీలలో జరుగును

అఖిలభారత ఖిలాఫతు సంఘసభ యూనైటెడ్ 19,20 తేదీలలో కలకత్తాలో జరుగునుగాని యిదివరకు ప్రకటించబడిన రీతిని 18 వ తేదీని జరుగదు. (ఆ. (వె))

హిందూ మహమ్మదీయ దొమ్మి

9 గురు హిందువులకు ఖైదు

అమృతనగరు 10: 1928 మే 10లో జరిగిన హిందూమహమ్మదీయ సేవలలో అశిష్టత డిప్యూటీ కమిషనరు యెఫ్. సి. బోర్డుగారు 2 కేసులలో 9 గురు హిందువులపై నిందా కోషణచేసెను. 7 గురుని వరదీక్షి కిక్కిరనా రెండరికి 1 సంవత్సరము ఖైదును 200 రూపాయలు జరిమానా రూసు విధించెను, మహమ్మదీయులకు కఠినశిక్ష.

రెండు కేసులలో బుర్రెగారును తొమ్మిదగులకు 11 గురు మహమ్మదీయులకు 2 మొరటుగా 3 సంవత్సరాల వరకు కఠినశిక్ష విధించెను. ఇద్దరు మద్యాయిలను కఠినశిక్షను, చల్లక అకాది తప్ప తప్పిం అన్ని కేసులందు కఠినశిక్ష విధించెను.

బోర్డుగారు ఫిరోజులూతో డిప్యూటీ కమిషనరుగా నియమించబడినదిని గురించి యిందుకు వచ్చితి కల్గిరి.

కీర్తి శ్రీ వార్తలు

ప్రతికూల కిలాఫతు ఉద్యమ ప్రచారము

ను పంపిచ్చేదములు గూఢచారు (సాంఖ్యికాదులు) సాగించి అధిక భద్రత మొదలుపెట్టినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ కమిషన్లు ఎకటా (జేతదారు) మును జరుగుచున్నవటా యెడియాలో గూడ చూడవలెనను నిరదాహములనుగ చేసి వారిని కిలాఫతు ఉద్యమమునకు ప్రతిఘోషించి తేలు పెంచెదట.

ప్రతిఘోషిగాని సందేశము

మోటోర్, మార్చి 12:—తురుక్కా ఎన్నిక కర్తము వారు ఇస్లాము సాంప్రదాయములను నిలబెట్టవలెనని అసల్లీ వారిని గోసిరి. ఆ సాంప్రదాయములనే అనుసరింపవలె ననిరి. అందుచే ఇప్పుడు జేసిన కార్యము ఘోషాపకరమైంది. ఎంత మూర్ఖము కలదగుడు. ఒక సువర్ణకర్మకర్తను ఇస్లాము మతాధికారిగ నిరదేశము ఎన్నుకొనిరి. ముసల్మాన్ ప్రభుత్వము గూడ నన్ను అంగీకరించిరి. ఇప్పుడు తురుక్కా కర్తలు ప్రభుత్వమువారు ఈ విషయమున తమభర్తయును విడ వాడెను ఏమియు పోకయు కలుగజేసుకొనలేదు. ఈ ముఖ్య విషయమై చుట్టింపున నున్న వారు తదనను సంతృప్తికారము తోడను, స్వాతంత్ర్యము తోడను ఇప్పుడు తమయాభిప్రాయమును తెలియజేయవలెనున్నది.

అందుచే ముసల్మాను సంఘములవారి ప్రతిఘటనను వారుతలచు తమ ఏర్పాటులను గేను నమాయము జూచి సమాజేక పరక దల చు కొన్న అంతర్ ఇస్లాము ను హాసభి వారికి తెలియజేయవలెను. ఆ చట్ర అనుసరణవారేమి జేయుచున్న ఆధికారము పరిస్థితుల వారో చించి కర్తయును నిశ్చయించెదటగాక. ఇస్లాము మతమునకు బలముగుగాక యిది ప్రాతఖిలాఫాగారు అభ్యసించిరి.

లండన్ మార్చి 12:—బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో ఎందరో మహమ్మదీయులుంటుంటే సామ్రాజ్యములో నన్ను అబ్దుల్ హక్ గారికి ఖిలాఫాతవిని ఒకగెదరా యని కామన్సువర్గాలో కిలిటా మాదర్లు ప్రభువు అడిగెను.

10 తేదీని ఇచ్చిన ప్రభుత్వమునకుం తె ఇంకొక బరలికు వాడెనుగానని వర్ణనా జూగినది. కిలాఫతును గూర్చి తురుక్కా ప్రభుత్వమువారు గానించిన తీర్మానములను బయలుపేరు అన్ని కర్తలకును ఇడవలెననిపడవలె ననిరి.

జెరూసలం మార్చి 12:—కిలాఫతు అధికారముక్రింద అబ్దుల్ హక్ వారు జేతులన్నిటియందును హుసేను రాబు గారు కాన్త్రసమ్మక మగు స్వాతంత్ర్యపాలనను ప్రజలపైట్లు వరకుతో హుసేనుగారికి ఖిలాఫాతవిని ఇచ్చితిమని మాస్టిం నుపైకకపున్సిలువారు యాటరుకు తెలియజేసిరి.

జెరూసలం మార్చి 12:—ఫలస్తీనును ప్రతిఘటించి కిలాఫతు కదలిని హుసేనురాబుగార్లంగీకరించిరి.

మార్చి 13:—మాస్టిం ప్రభుత్వమునకు అవాంఛితము కలుగు చున్నదను కారణముచే కిలాఫతు పదవి సంగీకరించుచున్నాడు. ప్రపంచములో ప్రభుత్వపరిస్థితులు గూడ ఈభారమును ముసల్మాను తరపున వహించుటలు జేసెను. ప్రాపంచిక కారణములైన ఇవి సహకార మొనర్చును. గుల్జానుని తొలగించి నందులకు తురుక్కా లను నిందించుటకు బదులు వారినిజూచి హుసేనురాబు గారు జాతీయమున్నాడు. చెల్లాచెదర లైన తురుక్కా రాచ తలంబునవారికి కేలు నొసగుచున్నాడు.

బెర్లిన్ మార్చి 13:—స్విట్జరులందులో చాలకాలము ప్రాతఖిలాఫాను ఏమియు మీద నుండుటకును ధైర్యముకపున్సిలు వారు నిశ్చయించుకొనలేదు. ఈభావు వినిమొస రాజకీయ కర్తప్రచారములో బోకయు బెర్లిన్లోనుండి పోయెటటులో ప్రాతఖిలాఫా గా దుండవలె ననిరి.

అల్. ఎ. ఎస్. అర్దువా హక్మోద యునైటెడ్ స్టేట్సువారి మద్యభావ నిషేధపు టుత్తరువులకు ప్రతిఘటన ముగి పారాయిని గొంపోయెనని ప్రభుత్వమువారి అధికారులు పలుకసరి. ఇందులో 10000 డోలరుల విలువగల విన్సీమాన్సు యనుకవార్తలు కొంతక.

సార్వభౌమునికి ఇండియా సైన్యములో తనివేసిన కర్నలు జే. పైట్లు హక్ గారు అంగరక్షకుడుగ నియమించబడినది.

సింగపూరు నాకాశయ విధానము

వనిని అపివేయుట

జపాను సంతోషము

లండను, మార్చి 12:— రాత్రి 8/15. బ్రిటిషు కలితా విలేజిరి కోబ్బుకుండి ఇట్లు తెలియజేసాడు. సింగపూరు నాకాశయవిధానము వాపు జేసి 20 ప్రతిఘటనలు తెలియజేసిరి (బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి చర్యను వార్షిం చుచున్నది. దీనిని అత్యంతలవ చాల కామచరకల జపానులో ఎక్కువను అపాడుతు తొలగిసరి. ఈవార్త జపాను ప్రజలందరను ఎంత సంతోషించిందోవము. కాని ఈవిధానము తొలగిలి:ము గజే ఆపెదరని తెలియజేసిరి. ఇదల వచ్చే కన్నరేల్లీ పాల నమున దీని అయలుతో తప్ప తెల్లెక య భయమున్నాడు

నాకాదళము

అయారాజ్యముల బలవంపద

లండన్, మార్చి 12.

	కూయిబజీలు	అంగరౌతాలు
గ్రేటుబ్రిటన్	48	61
యునైటెడ్ స్టేట్సు	29	115
జపాన్	28	94
ఫ్రాన్సు	18	48

1929 ఏప్రిలు మొదటి తేదీని ఇట్లుండును

	కూయిబజీలు	అంగరౌతాలు
గ్రేటుబ్రిటన్	32	81
యునైటెడ్ స్టేట్సు	10	122
జపాన్	40	19
ఫ్రాన్సు	16	69

రంగునరకల సప్తయినూర్చి (పెంచివారిలో ఒకంబడి కను జేసికొన్నటులే (బ్రిటిషుకంపెంతో) గూడ ఒకంబడికను జేసికొం:మని కామన్సువర్గాలో తెలియజేసిరి.

(పెంచివారుగూడ (బ్రిటిషువారితో) చేసికొన్న రంగుల ఒకంబడి:ను అంగీకరించిరి.

సామ్రాజ్య వాయువార్తా ప్రచారమునుగూర్చి మంతి కర్తమువారు నిశ్చేతాతములో నిశ్చయించెదరు. నిశ్చయించిన వెంటనే పార్లమెంటులో ప్రకటించెదర.

ప్రకటన

సామ్రాజ్య కాసనసభయందు 9 సంవత్సరములు మహమ్మదీయుల అభివృద్ధికి పాటుపడి సేవచేసిన గేను 55 అమా మురు తంబి చర్ కెయార్ గారు ముగించుటచే కాన్సేల్ ఆఫ్ స్టేటు సభయందు గలిగి ఖాళిపానమునకు ఒక అవ్వర్ధిగా ఉండ జలయకొంటిని యిందుమాలముగా యెల్లనట తెలియ జేయుచున్నాడు.

నవాబ్ మీరు అసద్ ఆలిఖాన్ బహద్దరు.

మార్కాపురం డి॥ము॥ కోర్టులో

అసలు నెంబరు 382/1923

కాది:—దక్షిణ తిరుతులయ్య. పతికాదు:—1. పాటిబండ్ల వెంకట్రామయ్య, కల్గడి రామయ్య, 2. కోకా ప్రకాశరావుయ్యారు చలపతిరావు వాయుడిగారి కొవార్త 1.2 పాకిక్ గార్నర్ పేరు బెజవాడ, 3. మారెయంబి ముబయ్యయ్యం చంద్రయ్య కొమ్మార్త బె:వాడ తాలూకా కల్లూరు, 4. నెద్దలపాటి కన్నయ్యయ్యం వీరరాబు కొమ్మార్త యెనమలమడుగు గుడివాడ డిస్ట్రిక్టు సానకయ్యయ్య యలూకా.

వైస్ మోయజాది ప్రతివాదులవైన రు 494.8-1 లకు లెక్కలవైన దావా జేసియున్నాడు. కదరుదావా 21.2-1924 తేదీకి ౩ యిరా పడియున్నది. ప్రతివాదులకు యెవైసా అక్షే కలెజి పున్నయెడల ఆతేదీకి కోర్టులో సందర్శనగా గాని కల్గిలు ద్వారాగాని హాజరై మనవి చేసుకోవలెను. యెవైసల దావా యెప్పుపార్టీ గా గిర్వానించ బడునని తెలియజేయడం:యింది. మార్కాపురం, జి. కె. కటే సుబ్బరావుగారు, 11-3-1924. కాది కల్గిలు

చెన్న పురివిశ్వవిద్యాలయము

(2)

దేశ భాషలు

గతపత్రికయందు దేశభాషలను గూర్చి యొకచిన్న వ్యాసము వ్రాయబడినది. దేశభాషలు ఎట్లు ఆధోగతిచెందినవో మనవారి కంతగా తెలియదు.

1858 వ సంవత్సర ప్రాంతములందు చెన్న పురి విశ్వవిద్యాలయము సూతనముగా స్థాపించబడినప్పుడు ఐరోపియనులే దేశభాషలను పరీక్షకులుగా నియమించబడుచుండెడివారు. వారు పరీక్షాపత్రములను ఆంగ్లభాషలో ముద్రించి విద్యార్థుల కిచ్చుచుండెడివారు. ఈరీతిగా మొట్టమొదటనే మనభాషలను చాల అగౌరవము కలిగినది. దీనికి కారణముల నొకగవలసిన యవసరము లేదు. పరీక్షాపత్రములు క్రొత్తలగుటచే ఐరోపియనులే దారిమాపుటపై మొట్టమొదట నియమించబడిన మనము భావంతముగాక. కాని అట్టి పరీక్షకులు ప్రశ్న పత్రముల కేల ఆంగ్లభాషలో ముద్రింపవలెనో? దేశభాషలలో అట్టి పత్రములు ఏల అందకపోవలెను. పోనిందు పాశ్చాత్యులు తమ స్వభాషలో నేలనో అట్లు వ్రాసినను కొందుము. కాని ఒక్కపాశ్చాత్యుడే, అజనునకు తెలంగునకు గూడ పరీక్షకుడై కొడుభాషలనుగూడ ఆంగ్లముననే ప్రశ్నము లిరువలెనా? ఈ రీతిగా మన విశ్వవిద్యాలయమునందు దేశభాషాపరిపాలనము ప్రారంభమైంది. కొన్ని యేండ్లు కడచినవి. చెన్నరాజభాషానికే మొట్టమొదట యమ. ఏ ఆయన శ్రీ వెంగళేశ్వరీ సుందర రామయ్యగారు ఆంధ్రకుల దీక్షకుడు ఈకాలపు విద్యార్థులలోనివాడు. తరువాత కొన్ని నాళ్లకు దేశభాషలలోనే ప్రశ్న పత్రములూ సంగఁడకు కాలమువచ్చెను. అప్పటికిని ఐరోపియనుఁ డొకడు ప్రధాన పరీక్షకుడుగా నుండక తప్పదయ్యెను. దేశీయులకే యాదాధ్యత నొనఁగుటకు అప్పటికిని వీలులేక పోయెను.

ఆకాలమునందు దేశభాషలలో ప్రత్యేకముగా గణములు రానునన నిర్బంధములేకుండెను. ఇంగ్లీషునుండి దేశభాషలను విడదీయుటకు ఇంకను కొంతకాలము పట్టెను. దేశీయుల ప్రధాన పరీక్షకులగాఁ జేయుటకు ఇంకను కొన్ని నాళ్లు చెల్లెను.

మనవిశ్వవిద్యాలయమునందు దేశభాషలచరిత్రము ఈరీతిగానున్నప్పుడు మనభాషలకు దుర్దశ రాకమాననా? ఈ సంప్రదాయముల మూలముననే ముందుకువేసి భాషల పరిస్థితులను మార్చుటకు చాల ఇబ్బందులు కలిగినవి.

ఇక పరీక్షల లక్షణమును జూచుకొందమా? అదియును శోచనీయముగానే యున్నది. పరీక్షకుపోయిన విద్యార్థులలో 10 కి 9 వంతున దేశభాషలలో ప్రతియేటను విద్యార్థులు జను నుండి తిలవలసినదే. ఒక్కసంవత్సరపు వృత్తాంతమును తమకు తెలియఁగోనెదను. బి. యే. పరీక్షకు ఎన్నివందలవంద బాలురొక్కొక్కరూ పరీక్షించబడిరి. వారిలో ఆయేట ఏడు లేక యెనిమిదివందల మొదటితరగతిలో తేరిరి. తక్కినవారందరు రెండవ తరగతిలో కృతార్థులైరి. ఒక్కఁడు మాత్రము మిగిలిపోయెను. ఆతఁడుమాడవతరగతిలో తేరినను నిర్భాగ్యులు కొందఱుపరీక్షకురాలేదు. వారందఱును అపజయము కాంచిరి.

ఈరీతిగా ప్రశ్న పత్రములిచ్చువారు విడదీయులైరి. ప్రతములు ఆంగ్లభాషలోనుండెను. అజనునకు తెలంగునకు ఒక్కఁడే పరీక్షకుఁడయ్యెను. అందును గణములు రానియెడల లోటు లేదాయెను. పిమ్మట దేశీయులే పరీక్షకులైరి. దేశభాషలలోనే ప్రశ్న పత్రములు వెలువడినఁ గణములు ప్రత్యేకముగా రావలెనను నిర్బంధమునవచ్చెను. పరీక్షకుల పోనివానికే పాపమయ్యెను. జనుములు పంచిపెట్టబడెను.

అప్పటికిని దేశభాషలు నిర్బంధముగా నుండెను. ప్రతి విద్యార్థియు పేరునకైన దేశభాషలలో పరీక్ష నియంపరియించెను. ఇంతలో 1904 లో కర్ణాటక విశ్వవిద్యాలయశాసనము వచ్చెను. ఉన్న దేశభాషలుగూడ ఉడిపోయెను. ఇది మన భాషాచరిత్రము. నేనీటు సభ్యులు ఈ క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయమున ఏమైనవని చేసెదరా? లేనియెడల అందఱును ఇంగ్లీషుకే మాటలాడుదము. దేశీయ విద్యాశాసనములకు అక్కఱలేని ఆంధ్రము, అజనును మన కేళి? “వినిపిత్తము మాప్రాప్తము” అనునాయకులే సు చేయఁగలరు? ఆంధ్రులారా! కార్యకూసుల రగుడు, విశ్వవిద్యాలయములలో నియమించుగా 50 మంది ఆంధ్రులున్నార; వారికి ప్రోత్సాహ మొసంగి దేశభాషలను రక్షింపుఁడు. భాషాభిమాని.

నీటి పారుదల చట్టము

(4)

(పి. వెద్ది రాజుగారు ఎం. ఎల్. సి.)

మదరాసు

ఈ వ్యాసము ౧౦ నీటి పారుదల చట్టములోని 8, 9, 10, 11, 12 అధ్యాయములను గూర్చి విమర్శింప నొందిరి. ప్రతి పాఠము గూర్చి దెబబ్బ ఆధ్యాపకము పూర్వచార పత్రములు వ్రాసి వెల్లిబుచ్చుచున్నది. గేను సెక్షనుల లండలి పత్రముల నేర్పుచు నిండునుట లేదు. నిబంధన యట్టి యుద్దేశముతో వ్రాసి యు పబడిన వా యని జూడ కల నీ యున్నది. 8 వ సెక్షనులోని 2 (ఎ) నిబంధన యంత నిరంధకముగా మ రేదును లేక. దివి ప్రాజెక్టు లో వ లేక నూతన ప్రాజెక్టులను గూడ నీటి వనతి వేలాములో అనుభవము ఆచారములను, అట్టియెడ శాఖాములను నీటిసంభరా నిలుపు తేనీవో ప్రభుత్వమువారు ప్రతిపాద మియ నిగఁగించుట ఆధ్యాపకముగా నుడును. భూమికిగల నీటికందిని బట్టి ధర యున్నందున, కైరీతని నీటి సంభరణ కేయము రియతులం దెట్టి సేరము తేటతొడగ నే ఆతని అధిపతినిగొనుట యగును. నీటి పనతిగలిగినకు రణుతు తన భూమి పల్లపు వ్యవసాయముకొంద నుంచుటకై చాల భవన ముచ్చు తెల్లెను. ఒకసారి భూమి పల్లపు పంటలకు సాగు చేయబడినవో ఆ భూమి మెట్టపాగునకు పనికిరాదు. మా జిల్లాలో 100 కి 90 కు తున అన్ని భూములు యీ రీతికే యున్నవి. తొలక మెట్టపాగులో నన్న భూమిని పల్లపు సాగున కనుగొన్న ముగా జేతు నుని ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సహించి ఆ రయతు విసేషభవనము దెచ్చించి భూమి మెట్టపాగునకు పరుపయొగ మగునట్లు చేసి కొని న తోడ నే నీక నిచ్చుట ఆపి చేయుదును. ప్రతిపాదము గూడ నీతును. ఆ డి న మాట ను తప్పకుండ నుండవలె ననునూత్రము ప్రకారమునైన ప్రభుత్వ మువారిట్టిచర్యకు గడంగుకూడదు. కృష్ణ గోదావరిజిల్లాలో చాలాభూములలో పల్లపుసాగు బయగుచున్నది మెట్ట పాగునడి భూములకొంద రిని నీ కాబడింది. ఇట్టివి రి లక్షల యొకరములకు రకు గలవు. సెలలో నుండు పల్లములు మామూలు పల్లములునూడ నీటిసంభరాతక కృతగానున్నవి. రయతులంతే లోపము లేకండగ నే నీక నిడివే నీ నందుకు ప్రతి పాదము నీతునందవలె. ని దుండుచున్నాను. 9 వ సెక్షనులోని రెండునిబంధనలొకటిగా రాజ్యములందు కానియులు గాజూవు. ఇట్టి నిబంధనలో హేతువాదమునకుడదు. ప్రభుత్వమువారు నీటివన్ను వనూజతేయము నీటిపారుదలకై కాలములకు బాపివేసి యభివృద్ధి జేయువాళ్ళును హేతుకులన్నాడు. కానియు జలాశయములను బాగుజేయుటకు లేవని అనేకసాక్షులు ప్రభుత్వమువారి యొకకపయించుట బాగుచేయించెదమని వాగ్దాములకు మాత్రము జేసి, మాట తప్పిచున్నాడు. కృష్ణముగాబడిన మొత్తముంతయు వనూలులు లాభములు గూడ డెల్టా రాబడినండి వచ్చుచున్నను, రయతుల వరకున్ను వివరమున యెన్ని అట్టియు అట్టి ను వినిపించుకొనకున్నాడు. కాన ప్రభుత్వమువారి వాద్యులను తప్పక నిర్వహించునట్లు ఒక కానమును యే ౧౦ పంపిన సమయ మాసన్నమైనది. జమిందారీల వద్దనుండి రయతుల కొంచెము యిచ్చుచును తప్పకును ప్రభుత్వరయతుల కట్టి జేమియు సాప్తింపలేదు. సర్కారువారి కెట్టి ప్రతిబంధము ప్రస్తుతము లే నందు న నీటి పారుదల పనుల ముందుకు గడదక్షిణముచున్నాడు. కాన వ్యాపక సమ్యక్కులకు వాద్యులను నిధింపజన్న అభివృద్ధి జరుగలేదు. అందుచే ప్రభుత్వమువారికిని రయతులకు వచ్చు తరపులను తీర్చుటకై ఒక ప్రత్యేకవిచారణసంఘము నేర్పరునట్లు యిబిల్లుంద శకాశము గలగజేయు టలొక్కొక్కము. సాజునకు తప్ప నిరపు ఆదాయముల తగ్గి పోయిన దానికి 15 రెట్లు ధనము ప్రతిపాదముగా నిచ్చుట లనని యానంద్యమున జెప్పవలసి యున్నది. సాజునిరపుటకు 25 లేక 30 రెట్లధికముగా నెయ్యె ననిజనయొందురు.

9వ అధ్యాయము:— అగ్రికల్చరమగునపుడు పనికాండ్రను సంపాదించుటకై వీలులేవును కొంత కేసనగీకరింతు నుగాని, దృఢముగానున్న మగజారదకు పనిచేసి తీవలెను నిర్బంధించుట, సోవితులు ప్రభుత్వమును జైప్తికెచ్చుచున్నది. ఒకరిని దచ్చి పనిజేవలెనని కోరికలయారమున చాజునని దలంచెను. పతక అధ్యాయమునందలి ప్రావిజనును పదివి పెట్టలెను. ముమ్మత్తుజేయు వాళ్ళను ప్రభుత్వమువారు నిద

అగ్రికల్చరయ్యుచున్నాడు. ఈఅధ్యాయము వారలో వాగుగనగుపడినను, గ్రామపరిపాలనా విధానమునుపూర్తిగా మార్చుచున్నది. బిటిషు పరిపాలన వచ్చిపడన గ్రామకట్ట బాటులు నడిచినవి. కుడిమరచుకు వివరమున గలిగిన సాంఘికఆచారములు అనుగంటినవి. ఇట్టిస్థితిలోమల వెనకకువదలి, నిర్బంధముగా వని కేయియకొనజూచుట అసాధ్యము. మాజిల్లాలో ప్రవరించుచున్న పూర్తిగా మరచిరి. 1888 నుండి ప్రభుత్వమువారు కుడిమర మురునుగూర్చి ఒకచట్టము నేర్పకపరాచుండెడిగాని, బుద్ధి మంత్రిలే వనజుకొనిరి. మరల కాని నిర్బంధం దలపెట్టవలయును. నిర్బంధమువై పనిజేయుచుకొనెదమని భావము ప్రజలలో ననుమానము ఆ విశ్వాసమును పురి గొచ్చును. చట్టము నందు యీ ఆధ్యాపకము మొక్కుబియ్యే ప్రాంత సానుభూతిని మారముగా ప్రతిపదిచింది సాధారణముగా ప్రజలకు లేవను ప్రభుత్వమువారు జూటియగా మార్చుకేరని యిబిల్లును సూచించి బలపరుండురు. ఆదాపు పోలీసుచట్టమును వారు బాగుగ నెరుగుదురు. ఈఅధ్యాపకము గూడ అదాపు పోలీసులకే యుపయోగించుటకై యే ర ఎడి న వో యిదివరకే ఫిలిల్లజేయుచున్నవారి చేతిలో పరిపాలన యుంచిన వో రయతులు తమపరి యేకునో యూహించుటకుదురు.

11 వ అధ్యాయములను, యిదివరకే కొన్నియేట్లు ఆచరణయందున్నట్టి, ఇరిగేషను పంచాయతీలు యిప్పుడు శాస్త్ర సమ్యక్తములుగా జేయబడినవి. దీని మాట్టి, ప్రతి జిల్లాలోను, వ్యవసాయము భవనము గల సల పోదారుడు, ఒక శాస్త్ర యాచారి, కొందరు యి బిల్లుల గురియతులు గలిగియున్న యిగేషను బోర్డులకు సాంసింపకలెకు. ఈచట్టము క్రిందవచ్చు తగువుల నన్నిటిని విచారించును, ప్రకాశములగు వివరములందు ప్రభుత్వమువారికి గలహజే నుట, మున్నగుపతుల జేయుదురు.

12 వ అధ్యాయము నందుగల ప్రభుత్వమువారు తమ చిన్న ఉద్యోగుల వచ్చులయొ డట్లసమ్యక్తము లకునట్లు జేయు నిబంధనల కల న, నేను వైన ముగా నతను వెలిపిన కమిషన్ బలపడుచున్నది. కేసు 28 నిబంధన గూర్చియే వెలిపెదను. నీవలన ఆధైరజుకాని జలాశయముండి యెవరైన 101 సెక్షను వివరముగా నీరు నుపయోగించు కొనినవో డెక్టరుగారు నీటివన్నుగాక అందుకు 20 రెట్లధికము వన్ను విధింపవచ్చును. ఇది రివెన్యూబోర్డువారికి వ అట్టుకు తిరిగి కావనముగా జేయుచున్నట్లున్నది. ఈ వివరమున 25 వ డ్డనుండి పీర్సాదులు బోవుచున్న చట్టము మామూలుగా అచులుబరుపబడు చుండుటచే రయతులు సలల యిబ్బుదల ననుభవించుచున్నాడు. మాజిల్లాలో ఉద్యోగులకిల్లులపి అసెను మెంటు (గేరము జేసినందుకు రనుము) గా వనూలు జేయచున్నారని ప్రభుత్వమువారికి వెలియ జేయజేయెనది అట్టి ఆద సభుకెట్టుకు చెల్లిం చుటకు రయతులు కొందరు యిచ్చవచుదరని ప్రభుత్వము తరపు వాదన గలది. కాని యెవరో యొకడట్లు జేయ, అమానుకులకు రైతుల నీవలను కేడిందిన నిర్బంధములను నేను జూపగలను. రయతులు లుదరిగి గలిపి కేడు జేయుచుండురు. ఇట్టి యేర్పాటులను చాల వాళ్ళ కలకు చున్నది. దీనికి తోడు పీర్సాదులు జేసికొనువో డెక్టరుగారిచ్చుతీర్పులకు రయతుల సంతసించి యూహించవలెను. ఈ నిబంధనను చట్టము నుండి తొలగించి, సివిలు కోర్టు న కో, ఇ టి గే ను బోర్డు న కో అపీలు జేసికొను సదుపాయ మొనగూర్చులెను. ఈ సందర్భమున రాజగోపాల శ్యాంగారు అభిప్రాయమును వెలుపనగును. ప్రస్తుతము ఎవను మెంటురేటు సంవత్సరపునీకరపు ఘ సాయములో 50 00 చొప్పున నున్నది. అసెను మెంటువై 20 రెట్లు పి నాల్గివ నూలు జేసిన వో రయతుకు 20 యే డ్డలకు నట్లమగును. పీర్సాదనూలు జేయుట యనగా భూమిని లాగుకొనునట్లున్నది. సెక్షను 94 లోని 8, 9 నిబంధనలను విమర్శి పులెను. కావనము, డై నేజిపనులను, కట్టువలన చాల గ్రామములకు మార్గములు లేకన్ను కు యెల్లఁకు వెలియను కొన్నేడ్లకుండి ప్రభుత్వమువారు పోంచోవలను క్యవ సాయము నకు యిచ్చి జేయుచుండుట, చట్టాధిపతులలో కాలకు గట్టే రాధారి మార్గములై యున్నవి. ఇందుచే ఒక గ్రామమునుండి కరొక గ్రామములకు రయతులకు కువులకు కాలకుట్టే మార్గములకుచున్నవి. ఎరరయన డెల్టాలోనికి పోయి జూచినవో రయతులు కాలువగట్టు మార్గములుగా నుపయోగించుకొననిది. భూములను సాగుజేయ లేకుండురని సుద్ధపడును.

జూబులు

ఖద్దరు ఉత్పత్తిదారులు కావలయును
గుంటూరు జిల్లాలో, జిల్లాఖద్దరు బోర్డు తరఫున ఉత్పత్తిదారులుగా నుండ గోరువాని యీసెల 18-వ తేదీలోగా దరఖాస్తులు పంపగోరుచున్నాము. అట్టి ఉత్పత్తిదారులకు కొంత సొమ్ము అడ్వాన్సు నిచ్చి, వారు తయారు చేయు యావత్తు సరుకును యీ బోర్డువారు ఖరీదు చేయుదురు. ఇతర ముఖ్య స్వయంసహాయ గాని పుత్తెరుగుల ద్వారా గాని, తెలిసికొనివచ్చును.

ఇటికాల సూర్యనారాయణ

మద్ది వెంకటరంగయ్య

కార్యదర్శకులు, గుంటూరు.

కృతజ్ఞతను చెలుపుట

మహాత్ముని : దుదలనుగురించి 1923 సం॥ నవంబరు నెలలోనే కృత్యమైన తేదీని గంటలను తెలిపినందుకు మాజ్యోతిషాలకుము నభి.ంించుచు ఆ కేసులు బాబులు వార్యులున్నారు దేభకులే గాక యితరమై జార్జులు మహాత్మునియొలు మొదలగు అన్ని ముఖ్యులును వ్రాయుచున్నారు. సోదరుల కంటకిని విడిచిగా కృతజ్ఞతను తెలుపుటకు సాధ్యము కావరను వైలేఖలను మాచి నే నెంతయు నంతోమజుచు అభివందనలు కంటకిని నామఃపూర్వమై కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను.

వి. కే. శతగోపాచారియార్,

అంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయాధిపతి, తిరుకొండ.

అమలాపురంతాలూకా

కాంగ్రెసుసంఘము

ఈ ప్రభుత్వరేఖన, జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమునకును, రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమునకును ఎన్నికలకు ఆ బోధులెల ఏప్రిల్ 6 వ తేదీనండియ జరుగును. ఎన్నికలకు కాంగ్రెసుకిదును గంకిముచేసి, యీ సంవత్సరము 0-4-0 ఆజాదు చెల్లించినవారైనను పోటీచేయవచ్చు.

1 ఎన్నికలకు నియోజకవర్గాలను మార్చి 25 వ తేదీలోగా తమ దరఖాస్తులను యీ కేంద్రసంఘము చేసినవారికి పంపవలెను.

2 దరఖాస్తుకోటింటు ఎన్నికలకు 0-8-0 ఆజాదు ఖాదా దాఖలుచేయవలెను. పంచము వైరా యీ రుసుము నీయవలెను.

3. 25 వ తేదీ నీమట్టు కచ్చదరఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు.

4. దరఖాస్తునమోదాలు తాలూకా కాంగ్రెసుకార్యక్షేత్రమున దొంగలవు.

5. ఈ తాలూకాలో ప్రతిఫిర్కానుండియు 5 గురు కభ్యులను జిల్లా సంఘమునకు ఎన్నుకొనవచ్చును. అట్టిఫిర్కాలు యీ తాలూకాలో 17 గలవు. తాలూకా ముత్తయమిద రాష్ట్ర సంఘమునకు 5 గురు కభ్యులను ఎన్నుకొనవలెను.

6. అవసరమైన దరఖాస్తులకుంటే ఎత్తువ వచ్చినవో అనా ఫిర్కాలలో యీదికి వరితికి ఎన్నికలు జరుపబడును.

7. ఈవద్దటి జిల్లా సంఘమువారి తీర్మానము ప్రకారము అవలంబికి వచ్చింది. ఇది నూత్నమైంది గనుక వివరములు, ఫిర్కా ప్రమాణమునకు నుండియెను, లేక తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారి కార్యదర్శకులకి యొనను తెలిసికొనగోరుచున్నాను. ఇతరవిషయము నోటి నెములముగా ప్రచురింపబడును.

ఎన్నికలతేదీలు

అంతాజీపేటఫిర్కా 6-4-24

అమలాపురంపట్టణఫిర్కా 7-4-24

తొత్త మూడిఫిర్కా 8-4-24

భీమపల్లిఫిర్కా 9-4-24

కాళికోటఫిర్కా 10-4-24

ముమ్మడిపరంఫిర్కా 11-4-24

అల్లవరంఫిర్కా 12-4-24

ఎన్నికల ఉదయం 8 గంటలు మొదలు సాయంత్రము 4 గంటలవరకు జరుగును. ముమ్మడిపరంఫిర్కా ఎన్నికలనెడల గ్లం అయిలందు పోవవంబో ఒకపెట్టెయ, ముమ్మడిపరంలో ఒకపెట్టెయ నుంచబడును.

కళా వెంకటరావు,

తా|| సం॥ కార్యదర్శి,

“ఆర్యధర్మవిచారణ సంఘము”

కల్లూరుజిల్లా ముత్తూరుగ్రామములో 1924 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 26 వ తేదీని శ్రీయుర్ర టి. సి. రామానాథులవారి యాజమాన్యముక్రింద “ఆర్యధర్మ విచారణసంఘము”ను నొక ఆర్య గమాజము స్థాపించబడినది.

శ్రీయుర్ర రామానాథులవారు (వెసి డెంటుగా నెప్పబడిరి) జే. శ్రీరాంగారావు అలలి శ్రీరామ కృష్ణగారును బాయింటు సెక్రటరీలుగా ని. మి పబడిరి. (కార్యదర్శకు.డి)

కల్లూరుగ్రామము తాలూకా

ఈతాలూకాలోని ముగిగల్లు గ్రామమునకు సుమారు నెల దినముల క్రిందట ఒక సర్వేసెటిల్ మెంటు సెప్టెంబర్ 25 నుండి ఇక్కడెక్కడగారు వచ్చియున్నారు. వీరివేరు లింగరాజులు, బ్రాహ్మణులు. ఉత్తరసర్కారులోని గోదావరీరవాసులు. సుమారు 27 సంవత్సరములు వయస్సు. వీరివచ్చుటకి వచ్చినదిమొదలు మానవశక్తికి మించిన ఆత్మదృఢత్వకృత్యముల గావించుచున్నారు. ఎవ్వరైనను శ్రీత్రైపునుభ్యుడు వీరిదృష్టికి పడినతోడనే వాడు భూమి మీద జన్మమె త్రినమొదలు ఇదివరకు చేసినచర్యలను, యికమీద వానికి రాబోవుసుఖదుఃఖములను పూర్వగ్రహించుటలు ఏపాటికంకర డొంగయంతేక ఉండవలయుండునట్లుగా చెప్పదురు. ఎట్టిప్రశ్నలకు గాని జవాబుచెప్పటయందు వీరిజేవతాత్మకిని వెల్లడించుచున్నది. వీరితత్వమును పరిశీలించవలయునని కొందరు మూఢులు వీరికి గోచరమైతోడనే వారిమాధత్వమును వారికి తెలియబరచి యా మూఢులకు సదుపదేశము గావించిరి. ఇట్టి విషయములుగాని, ప్రశ్నలుగాని చెప్పినందుకు వీరిఒక చిల్లిగవ్వమైనను తీసికొనరు. ప్రజలను పాపకార్యములనుండి తొలగించి ధర్మమార్గమున ప్రవర్తించునట్లు చేయుటయే ఈ లింగరాజులారి తత్వముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. ఈప్రాంతములందు లింగరాజులు గారిపలుకు నువర్ణయమైనదియనియు వేదవాక్యమనియు ఎన్నబడు చున్నది. ఇదిగాక వీరు సంపదించుచుండు ప్రతిపల్లెయందును నిరంతరమున్నదానము జరుగునట్టి ధర్మసత్రములను స్థాపించుటకుగాను కంకణము కట్టుకొన్నారు. మొదటిసత్రము ఈగ్రామమునందే స్థాపింపబడినది. రెండవసత్రము యిదేతాలూకా గంగవరము నందు స్థాపింపబడినది.

చుట్టుపట్లనుమారు 80 మైళ్ళవరకును ఈలింగరాజుగారి తేజోమయమగు దైవశక్తి వ్యాపించి ప్రతిజోజానునందలికొలది జనులు వీరినిసందర్శించి వీరిసన్న్దీప్తనలనంది ధర్మసత్రము లగుచుండుటయేకాక తమగ్రామములలో ధర్మసత్రముల స్థాపించుకొనకు వీరిని అహ్వనించుచున్నారు. కాని వీరుసర్కారు ఉద్యోగమున నుండుట బట్టి అన్నిగ్రామములనును వెళ్ళుటకు వీలులేక సమీపగ్రామములనుమాత్రముపోయి వీరికిగల అమానుషమై తేజోమయమగు ప్రజాకర్షణశక్తివలన తమసంకల్పమును నిర్విఘ్నముగాను జయప్రదముగాను కొనసాగించుకొనుచున్నారు.

ఈ నెల 4 వ తేదీన అనగా మహాశివరాత్రి అయిన మరునడిదినమున వీరితత్వశక్తిని గ్రామవాసు లందరిని ప్రదర్శించిరి. అదిఎట్లు:— వీరు కేవలయములో లింగార్చన యొనర్చి పూజముగిసినతేరాత్త ప్రజలందరు చూచుచుండగా ఒకపుష్పమును తీసి కేవలింగముపై వేసిరి. ఆ పుష్పము క్రిందికి వ్రాచుచుండగా వీరు “నలు”మని చెప్పినతోడనే ఆపుష్పముక్రిందికివ్రాత కేవలింగముపై సుమారు 4 అంగుళముల ఎత్తుమీద ఏలాటిపట్టును ఆధారమును లేక ఉండినది యన్నట్లు గాలిలో నిలచినది. పుష్పము ఎండి పోయినను యిప్పటికిని గాలిలోనే నీ నిలిచియున్నది.

అదేమి తత్వోపదేశమోగాని వంశపారంపర్యముగా పగ సాధించుచుండిన ఈగ్రామవాసు లందరును ఈ లింగరాజులుగారి సన్న్దీప్తనలనందియెట్టివైషమ్యములను లేక అన్యోన్యమైత్రీచేతను, విశ్వాసముతోను మిగత ప్రజల శ్రేయోభివృద్ధికిగాను పాటుపడుటకు కంకణముల చాల్చినారు.

ఈ లింగరాజులుగారు చేయునట్టి మానవశక్తికి మించిన అద్భుతకార్యములు పెక్కులు గలవుగాని లేఖ చాలపెద్దదియగునని తలంచి ఇంతటితో విరమించుకొన్నాను.

ఏదియెట్లున్నను ఈజ్ఞాపకాలయందు ఈలింగరాజులుగారు ఈజిల్లుపవచ్చి, ధర్మసత్రముల స్థాపించుటకు కంకణము కట్టుకొని ప్రజల మంచి ఫితిగతులకుగాను పాటుపడు చుండుట చూడగా సర్వేశ్వరుడు మాజిల్లుమై ముఖ్యముగా ఈతాలూకాలోని ప్రజలపై తన దయార్ద్రదృష్టిని ప్రసరించినట్లు తోచుచున్నది.

సర్వేశ్వరుడు లింగరాజులుగారికి ఆయురారోగ్యముల నొసంగి రక్షించుగాక. ప్రజలను వీరితత్వబోధనలనంది ధర్మముల నవలంబించి ఇహపరములందును సుఖింతురు గాక!

బి. తిరుమలరావు,

ఉపాధ్యాయుడు, బోర్డువలె పేంటరీపాతకాల, ముద్దిగల్లు.

వృత్తాంతలేఖలు

వైదక శ్లేపలి

(ఒక విలేఖరి)

గాంధీమానము-మహాశివరాత్రి

మార్చి 8:—ఈ గ్రామములో కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఖద్దరు దీపోను ఘమారు నెలకోబలక్రింద తెరచి అప్పదవ్వడు చుట్టుకక్కల గ్రామాదులకు గొంపోయి వికలించుచున్నాడు. కాంగ్రెసు సంఘములో ప్రస్తుతం 60 మంది సభ్యులు చేరినారు. శివరాత్రి మహాశివరాత్రులలో కానుకగా యాత్రికులనుండి రూ॥ 110-8-10 వసూలుచేసి గాంధీపూజానిధి క్రింద పంపుటకు నివ్వయించిరి. ఖద్దరు చాల మంది కొనుచున్నాడు. శివరాత్రిలో బహిరంగ సభలు రెండు జరిగినది, పలువురు కచ్చిరి.

నెల్లూరు

(ఒకవిలేఖరినుండి)

అష్టావధానము

(9-3-24) ఆదివారమునాడు నెల్లూరు మూలపేటలో మున్సిపల మిడిల్ స్కూలు భవనమున శ్రీమజ్జానబోధాశ్రమము వారికోరికపై శ్రీయుర్ర అముల వేంకటేశ్వరకవిగారు ఆంధ్రభాష యందు దష్టావధానమొనరించి, కవిత్వము, కల్పనము, సమస్య, దత్తము, నిషేధము, చీట్లాట, అప్రస్తుతప్రశంస, ఛందోబద్ధసంభాషణమునను నవధానములు జరుపబడినది. బ్ర||శ్రీ|| గజాలపల్లి హనుమచ్ఛాస్త్రి గారధ్యక్షత వహించిరి. చాలమంది విద్యార్థులు చేరి యుండిరి. అతిథిత్వమున నున్న యవధానిగారి యుత్సాహము కభ్యుల నానందాభి నోలబడించెను. ధారణలో కొంచెము లోపముగలిగిననవధానము జయప్రదముగా నిర్వహింపబడినది. నెల్లూరులో మొన్న మొన్న జరిగిన యవధానములకన్న నిది యెంతయేని స్తుతిపాత్రమని చెప్పవగును. అవధానాంతమున నతధానిగారిని మెచ్చుకొనుచు శ్రీయుర్రులు పాటారి సుబ్బయ్యగారు (సింహపురిప్రతికాధిపతులు) గంభీరోపన్యాసమొనరిరి. అవధాని గారు తామవధాన మొర్పుటకు గల కారణములవిశదీకరించి చెప్పినను కొందరకప్పు చేసికొనకుండు టుందిత్వము. అనంతరము హనుమచ్ఛాస్త్రి గారు రాకుకవిత్వము సభ్యులందరి యవధాని గారవధాన మొనర్చుట భావకు మేలు చేపూర్వదనియు, వీరితటి కృషి భాషాభివృద్ధికి సరిపినవో మహాశివరాత్రుల నొందగలరనియు, సిన్నవయసున నున్న వీరి యాయుత్సాహము స్తుతిపాత్రమనియు, దమయ్యపన్యాసమున జెప్పిరి. అవధానిగారిని భావకు దోడ్పడవలయునని కోరిరి. అభ్యుత్థానమును, అవధిగారికిని, సభ్యులకును వందనములతో సభ ముగిసెను.

శ్రీమజ్జాన బోధాశ్రమము

ఈ యాశ్రమము మూలపేట (నెల్లూరు) లో నేడెనిమిది మాసములనుండి యత్యుత్సాహముతో పనిసేయుచున్నది. భాషాభివృద్ధియే వీరి ముఖ్యాశ్రయము. ఇందు కొందరు పెద్దలు ఆంధ్రప్రతిక, శారద భారతి మొదలగు పత్రికలను దెప్పించి యిచ్చుచున్నారు. కృష్ణాపత్రిక, నవ్యులతోట పత్రికలను ఆశ్రమమువారి లెప్పించుచున్నారు. వీరి గ్రంథమాలయందు సుమారు ఆరవందలగ్రంథములున్నవి. ప్రతివారమును సాధారణముగా నిచ్చుట మత, సాంఘిక, రాజకీయాది విషయములగుర్చి చర్చ జరుగుచుండును. బాలకుల యభివృద్ధికి యాయాశ్రమమువారు పాటుపడుచుండుట ప్రశంసనీయము. కవిగారివలన నష్టావధానము జరిపించి తమ భాషాభిమానము జూపించినందులకు ప్రశంసించబడదగి యుండిరి.

వాలంటీర్లు కావలయును

భీమవరంజి 18 తేదీని గాంధీ ప్రథమహాత్మ్యమును జయప్రదముగా నడుపుటకు కృత్యుడైన సేవకులు కావలయును. గాన భీమవరం తాలూకాలో యిదివరకు వాలంటీర్లుగా పని చేసినవారు యొకమందు పనిచేయ నిచ్చుగిండువారును, మార్చి 18 తారీకు మధ్యాహ్నమునకే వారి వాలంటీర్లు దుస్తుతో సహా భీమవరం రావలెనని జాగిని ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ మహాత్మ్యము నవలంబించుటకు జనులు విశేషముగా వచ్చినయి, గాన, వాలంటీర్లు అవశ్యము కావలయును.

వేలూరి సత్యనారాయణ.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతి హాపులో దొరకును

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసింది
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

Most Thrilling !

ఆత్మద్భుతంగా పరిశోధకనవలలు

Most Interesting !!

కన్నపదాంగ పగటి-చుక్క అగ్గిరాముడు

Set Rs. 2-0-0

సెట్టు రు. 2-0-0.

రెండవ కూర్పు రు. 0-10-0

ఈ నవలలు చదువ మొదలైన తరువాత ముగించువరకును తొలగదనం నిర్బంధము. ఇట్టి పరిశోధకనవలలు తెలుగునం దీపంకు వెలువడి యుండలేదు. చదివినవారికి బలదనం !!

మంచితరుణము !

మలువకుడు !!

బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారి
(గంధము (ర. 15-14-0 విలువ గలది) ఒకేసారి కొనుగోలి ముప్పై నాలుగు
వలకును రు. 10 లకే ఇవ్వబడును. తైబ్రీలకు, ఉపాధ్యాయులకు, శ్రీలకు,
విద్యార్థులకు ఇట్టి సదుపాయ మవల లభింపదు. బహులాభకరము !!

గంధముల వివరములు.

గంధము 1-వ భాగము	0 12 0	విశోధకము 1,	0 8 0
గంధము 2-వ భాగము	0 12 0	2-వ భాగము	0 8 0
నిర్ధారిత	0 12 0	గంధచక్ర	0 4 0
గురుగోవిందు చరిత్ర	0 12 0	గయోపాఖ్యానము	0 8 0
శా. 5 చరిత్ర	0 12 0	ప్రహరయాదవము	0 8 0
కౌముదము	1 0 0	పారిజాతాపహరణం	0 8 0
సాంకర్యము	1 0 0	పార్వతీపరిణయము	0 6 0
రామచంద్రవిజయం	0 10 0	చతురవేదము	0 8 0
హేమలత	0 12 0	అపభ్రాంతి	0 12 0
కవిమంజరి	0 6 0	రాజరత్నం	0 12 0
స్వప్నబేసి	0 6 0	రాజనాథకథావళి 1వ	1 0 0
భారతీ భావము	0 8 0	2-వ భాగము	1 0 0
మహానాటకము	0 4 0	ముఖ్యచరిత్ర	0 10 0

మొత్తం రు 15 14 0

బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం గారి గయోపాఖ్యానము క్రొత్తకూర్పు
చక్కని గ్రంథములను ముద్రించబడినది. టియూటెంబులను శ్రీపంతులుగారి బొమ్మ
పై ఉండదు. మొ. రు. 0-8-0 మాత్రమే.

అనసూయ:—చక్కనినాటకము రు 0-12-0. శ్రీపానుగంటి
లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి “సాక్షి” నాలుగు భాగములు మొ. రు. 7-4-0

భీష్మపర్వ:—వీరకథా. మైన అలలులు నాటకము. రంగం 2వ భాగము.
బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం గారి “సాక్షి” నాలుగు భాగములు మొ. రు. 0-12-0

తేజసింగు: (తీర్థగంగ) రాజా ప్రతాపసింహ కలమునాటి చరిత్రము.
మల రాజపుత్రుల శాత్రుదార్యములు, రాజా ప్రతాపసింహ విక్రమపాతములు
తేజసింగు పుట్టిన తొలిపదేళ్ల చరిత్ర ఇది విద్యార్థులకు మృదువైన గ్రంథము
మలయువకులకు శ్రేయోకరము.

1924 జనవరి 1 లగాయత ఉపాధ్యాయు లందరిని మా సన్మతి వాచకములకు రు 1 కి 0-2-0 అక్షాలు కమిషను ఇయ్యబడును.
ప్రతి అర్థాంత 1/3 పాళ్లు అధ్యక్షుగా బహుమతి, అధ్యక్షులకి అర్హుల ప పబ్లికేషన్ ప్రకటనలకు ఒక పాళ్లు లాగును. అధ్యక్షులకును ఉపాధ్యాయులకును పంపబడును.
రు. 10 లు మించిన ప్రతి అర్థాంత రు. 0-2-0 కంటే ఎక్కువ మొదలగు పుస్తకములకు మాత్రమే ఇవ్వబడును. క్యాటలాగును అలాచిటి ప పంపెను.
వలయువారు:— కె. యల్. యన్. సోమయాజులు, గోదావరిముక్ డిపో, రాజమండ్రి.